Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 16 (1007) TORSDAGEN DEN 19 APRIL 1906. 19:DE ÅRG.

ILLUSTRERAD TIDNING
IDUN
FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

UTSTÄLLNINGEN PÅ KONSTAKADEMIEN.

ANTINGEN HAR den jury, som gått att bedöma de till Svenska konstnärernas förenings 14:de årsutställning inlämnade dukarne, förfarit med mer än vanlig stränghet eller ock ha konstnärerna själfva denna gång inte brytt sig om att deltaga i någon större utsträckning, ty det hela inskränker sig till ett femtiotal landskapsbilder och ungefär ett dussin skulpturverk.

Lyckligtvis har utställningen fått en välbehöflig medverkare i professor Julius Kronberg, som bidrager med en omfångsrik målning "Eros", hvilken fanns exponerad vid den internationella konstutställningen i München 1905 och där utmärktes med stora guldmedaljen.

På ett siradt altare står kärlekens gud stödd mot sin båge och med hopfällda vingar, hvilkas kanter lysa i purpur. Det framåtlutade hufvudets anletsdrag uttrycka en blandning af sorg och begrundan, ty guden ser till sin smärta, hur kärlekens heliga eld i stället för att stiga direkt mot höjden, pressas ned efter marken för att därefter bli till rökskyar, som, färgade af den gryende dagens sol, så småningom höja sig i luften. Bakom gudens gestalt och de bortsväfvande rökstrimmorna skymtar ett antikiseradt landskap med höga cypressliknande träd och en bergskedja, som glöder i strålarne från dagens uppstigande stjärna.

Professor Kronberg, som en gång var att räkna bland våra kraftigaste kolorister med rubensk frodighet i färg och form och frihet från allt lifsgrubbel, har i "Eros" gifvit något af sin mannaålders vemodsmättade, men dock ideela syn på den centralkraft, som är tillvarons a och o: kärleken. Huru han löst problemet, därom ger vår här meddelade reproduktion läsaren ett första begrepp, som hvar och en konstintresserad bör, så vidt han kan, fullständiga genom att se originalet.

Den lysande färgskala, som skimrar i konstnärens båda ungdomsdukar "Jaktnymfen" och "Våren", senare i "Drottningen af Saba" cch "Kleopatra", är här neddämpad och hela målningssättet ett annat, men ungdomens purpurflammor slå dock upp emellanåt. Eros' ansikte fångar, som sig bör, först uppmärksamheten, därnäst fängslas blicken af den ungdomliga gestalten, omhvärfd af rökskyarna, de purprade vingarne — hvilka dock verka väl robusta — samt solglöden öfver bergskammen.

A. BLOMBERG FOTO.

EROS. TAFLA I OLJA AF PROFESSOR JULIUS KRONBERG.

Utan att göra det starka, medryckande intryck som exempelvis samme mästares "David och Saul", hör "Eros" otvifvelaktigt till de märkligare nutida svenska konstverken.

Utställningen i öfrigt är som sagdt af ganska ringa omfattning, och ämnesvalet — naturligtvis landskap! — har ej gifvit en enda af de utställande konstnärerna anledning till några kraftyttringar.

Man hälsar gladt igenkännande på ett par Norrlandslandskap af *Carl Johansson*, luftklara och friska i färgen, hittar *Anshelm Schultzbergs* snötyngda skog, som man har pulsat i på föregående utställningar, vet på förhand att den noggrant utpenslade interiören "Expertise" härrör från friherre *Thure Cederström* i München o. s. v.

Olof Arborelius utställer en "Afton i ödemarken", en smula plottrigt sedd, men vittnande, att den åldrige konstnären alltjämt för en frisk pensel. En godbit är *Jonas Åkesons* "Sommar", en ung hvitklädd flicka, som sitter och syr i en solbelyst berså, och *Herman Lindqvist* har en koloristiskt duktig marin "Kollossning".

För öfrigt finnas sevärda saker af *Anton Genberg, Gottfrid Kallsenius, Charlotte Wahlström* m. fl., men inga dristiga ansatser in på nya områden förspörjas, utan allt är sansadt, bekant och ej så litet enformigt.

Till omväxling med oljemålningarna har vår bekante etsare A. H. Hägg utställt några etsningar med motiv från Chartres och Rouen, intressanta och gedigna i utförandet som allt, hvad denne vår berömde landsman i England har lagt hand vid.

Bror Hillgren, en af de yngre talangerna inom akademigruppen, visar några akvareller, utgörande illustrationer till Selma Lagerlöfs "En herrgårdssägen". Utan att röja någon djupare fantasistyrka, visa de dock sträfvan att följa den egendomliga dikten i spåren.

Skulpturafdelningen upptager alster af *Theodor Lundberg*, bl. a. hans "Orfeus", *Ruth Millés*, en täck "Gåslisa", *Gerda Sprinchorn, Edv. Brambeck* och ännu ett par andra.

Men äfven öfver denna del af utställningen hvilar ett slappt drag, en fantasiens stiltje, hvilken man får hoppas skall ha förbytts i friska kårar, då Svenska konstnärernas förening härnäst vädjar till publikens konstintresse.

E. H—N.

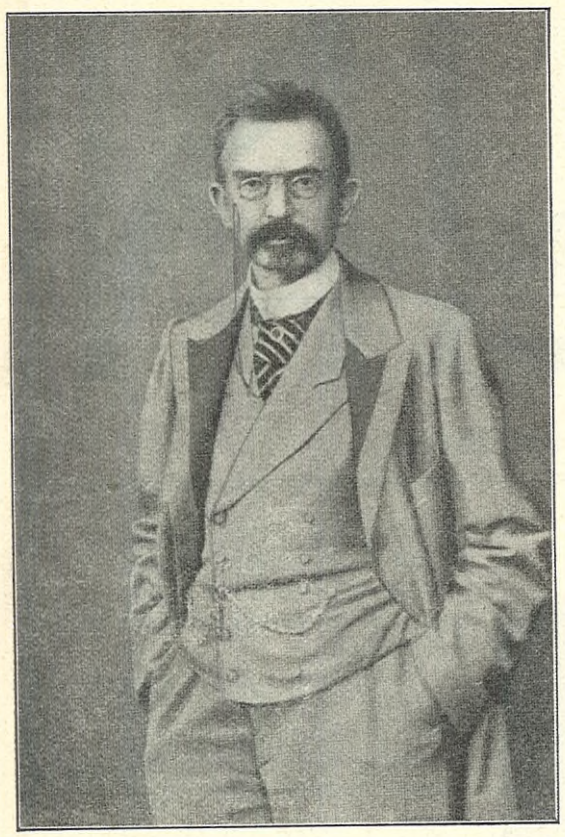

EDUARD GRIESEBACH.

SISTA NATTEN.

(Ur "*Der neue Tannhäuser*" af den berömde tyske skalden *Eduard Griesebach*, född i Göttingen 9 okt. 1845, † i Charlottenburg 25 mars i år.)

LIFVET ÄR VARMT och döden kall,
kärlekens bädd är varmast —
där ute jagar flingornas svall
och skyler allt som är armast.

Vi lefva, och kärleken purprar vår kind
och blodet i flammor tänder —
där ute frostig decembervind
skall kyssa till is dina händer.

En flock af snö skall ditt hjärta nå
och dess eld för alltid släcka —
o, gå icke ut i natten då,
i min famn låt morgonen bräcka!

O, gå icke ut i nordans brus:
en isnål skall stinga min stjärna —
dina skälmska ögons strålande ljus,
som jag kysste i mörkret så gärna!

Och din mun, den ljufva — ej rödare fanns!
Så hvit som snö skall den blifva.
Och läpparnas fuktiga purpurglans
en dödskyss skall frosten gifva!

Till en lilja af snö den förvandlar dig —
din doft, din färg skall du mista,
och den ros, som glödde i skymning för mig,
skall bleknad läggas i kista.

O, stanna!... natten så hastigt flyr...
ditt nej vill med kyssar jag täppa!
— Ack nej, ack nej, nu dagen gryr —
du skall och måste mig släppa!

Så drefvo vi kring i bister natt —
en kusk vi funno, som somnat,
där han på bocken i kölden satt,
och hästen stod som den domnat.

En sista kyss och en piskas smäll
och tårar, som långsamt rinna,
och bort öfver yrsnöns hvita fäll
jag vagnen ser spöklikt svinna.

Det har du vållat, du dödsbleka dag:
vi annars lyckliga varit!
Men stel af sorg stirrar länge jag
efter kärlekens likvagn, som farit.

DANIEL FALLSTRÖM.

EGEN HÄRD ÄR GULD VÄRD. FÖR IDUN AF FRU STINA SVARTLING, F. VON HOFSTEN.

"VI SVENSKAR måste stå för oss själfva, och vi kunna det, om vi blott vilja." Dessa ord återfinnas uti Idun af den 30 nov. 1905. Uttalanden i samma riktning synas öfverallt i den svenska pressen, ja, en del gå saken närmare inpå lifvet och föreslå olika sätt att väcka de slumrande miljonerna och sätta i gång de oerhörda dolda krafter, som vårt land äger. Man talar om malm och skogar, berg och mossar, ja, till och med om lingon och blåbär. Det är områden, som stå öppna för den rike godsägaren, fabrikören, ja, till och med för torparen och småfolket, men dessutom finnes det näringsgrenar, som, ehuru af ofantlig nationalekonomisk betydelse, alltid få sin plats i skuggan, emedan man i Sverige ej förstår eller vill förstå deras vikt, och som särskildt för Iduns läsarinnor kunna vara af intresse. Jag menar *trädgårdsskötsel* och *fjäderfäafvel*.

Men det är ej min mening, att Iduns läsarinnor skola upptaga konkurrensen med våra trädgårdsmästare uti kål- och morotsodling, ej heller täfla med våra stora hönserier uti att frambringa afvelsägg och mångfaldiga olika sorters rasdjur. För eder skall det gestalta sig på ett annat sätt, och jag vill genom att berätta ett par små exempel på, hur viljestarka flickor inom dessa områden fått sin bergning, göra en antydan om min upp attning i denna fråga.

I Amerika finnes det två unga flickor, kusiner och goda vänner, som lifligt önskade att skapa sig själfva en oberoende ställning. De visste, hur högt i pris luktvioler stå, och beslöto sig för att odla sådana. De ämnade kunna sälja violer året om och gjorde en blyg sam början med ett par land i det fria och ett litet drifhus, som kostade summa summarum 73 dollars. Genom flitigt och förståndigt arbete nådde de ett för dem glänsande resultat af en behållning af 100 dollars efter första året. Dessa pengar användes att öka odlingen, så att efter tre år hade de 6 drifhus, många drifbänkar och stora land, som de själfva skötte med biträde af två pojkar. Tidigt om morgnarna voro de uppe, plockade sina violer, bundo dem i nätta buketter, som inlagda i pergamentspapper packades i askar och afsändes med morgontågen till olika städer i Amerika, där de friska och välluktande kunde säljas samma dag. Deras anläggningar och, som jag antar, äfven deras inkomster hade på 3 år 10-dubblats.

Danske skalden A. Muncks äldsta dotter önskade efter sina föräldrars död med de medel, hon ärft, skaffa sig en självständig och om möjligt äfven för andra lyckobringande verksamhet.

Ej utan en viss grämelse hade hon sett, hur hvarje år för stora summor blomsterlökar importerades från Holland, då i Danmark, på Jylland, funnos platser, som lika väl borde kunna användas för odling af blomsterlökar. Sedan hon i Holland på olika ställen noga studerat de sätt, på hvilka tulpan-, narcissmed flere lökar odlas, köpte hon på Jyllands västkust en egendom. Den ligger i Danmarks fattigaste trakt. Jordmånen där är endast mager sand, som ej ens bär potatis. Här slog hon sig ned och började sitt arbete. Med användande af lämpliga gödningsämnen blefvo sandmoarna snart förvandlade till härliga blomstersängar. Det fattiga folket omkring hennes egendom fick arbete och förtjänst vid hennes lökodlingar och egendomsägarna i grannskapet började efter hennes anvisningar göra små försök. De jylländska lökarna köpas nu i Köpenhamn lika gärna som de holländska, för traktens befolkning har välmågan stigit, och fröken Munck har glädjen att af densamma betraktas som en välgörande ängel.

Skulle ej äfven här i Sverige ett mothugg mot den holländska lökimporten kunna göras. I Skåne och Halland, som ju ligga på samma breddgrad som Jylland, finnas stora sandfält, som endast bära ljung och enbuskar. Genom litet företagsamhet och sakkunskap skulle här stora summor kunna räddas åt landet.

På den stora trädgårdsutställningen i Göteborg 1904 väckte af herr Bong från Ystad utställd sparris ett berättigadt uppseende på grund af dess fina hvithet, ovanliga storlek och särdeles aromatiska smak. Herr Bong, som är specerihandlare i Ystad, hade länge umgåtts med planer att upptaga kampen med utländska sparrisexportörer. Han insåg, hur lämpligt det skulle vara att på de varma sandstränderna invid Ystad anlägga sparrisplanteringar. Sandjorden där var synnerligen lämplig och gratis hade han den bästa gödning, hafstång, som låg i hopar utmed stränderna och endast behöfde köras ut på sparrisfälten. Resultatet af hans anläggningar har öfvertäffat alla förväntningar. Hvarje jordbit, som han kunnat komma åt, har användts, och endast förra våren utsattes 30,000 nya sparrisplantor. Hans sparris är af finare arom än någon utländsk.

För att man i sydligare länder skall kunna med fördel drifva sparris fordras ett mera konstladt förfaringssätt än hos oss, hvilket gör sparrisen mindre aromatisk. Vi hafva nämligen en bundsförvant vid sparrisodling, som södern saknar, nämligen våra varma, ljusa sommarnätter, som göra att den tid, sparrisen drifves, den växer med samma kraft dygnet om utan särskilda anordningar. Men ännu finnes det stora sträckor af utmärkt sparrisjord och outtömliga förråd af hafstång, och ville blott någon taga vara därpå, skulle snart den svenska sparrisen kunna uppträda i världshandeln med berättigade anspråk på att blifva erkänd som nummer ett.

Jag menar sålunda, att den, som vill slå sig på trädgårdsskötsel, skall välja en efter hennes fallenhet och begåfning samt efter de förhållanden, i hvilka hon lefver, *passande specialgren*, studera densamma noga och genom att drifva den i större skala kunna tillgodogöra sig alla möjligheter, som stå till buds för att åstadkomma *det bästa*. Endast på så sätt kan man lyckas i vår af en nedtryckande konkurrens utmärkta tid. Välj, hvad ni vill, odla violer, sparris, rosor, tidig potatis, lökar, vindrufvor o. s. v. — allt grenar af trädgårdsskötseln, som tyckas mig passande och intresseväckande för unga flickor.

Utom trädgårdsodling nämnde jag också fjäderfäafvel såsom en lämplig näringsgren.

Nu rynkar, jag vet det, mången näsan vid tanken på höns och ankor. Men ni, som gör

Zeniths Gräddmargarin ersätter det bästa natursmör för smörgåsbordet äfven- som för bak och stekning.

det, ni har aldrig känt den glädje, man erfar vid att hitta det första ägget, tecknet på åter en inkomstbringande period i hönshuset, sedan hönsen en längre tid hållit upp med värpningen. Ni har aldrig fröjdat er åt att se små gula dunbollar komma fram ur äggen innanför glaset på äggkläckningsmaskinen, som under veckor skötts med omsorg och tålamod, ni har aldrig känt små tama näbbar plocka korn ur handen, ni har säkert aldrig varit inne i ett trefligt hönshus. Jag försäkrar, att det är riktigt hemtrefligt i mitt hönshus, rödt utanpå, hvitt inuti, snyggt och rent, vackra hvita djur med röda kammar och gula ben, som antingen lugna och mätta njuta af solskenet, som kommer in genom breda fönster, eller pigga och ifriga mottaga sin föda. Jag kan knappt tänka något mera lämpligt för en djurälskande flicka än att sköta en äggkläckningsmaskin, mata små tama kycklingar, som känna hennes röst, och i det stora hönshuset samla upp massor af vackra, hvita ägg. När det till på köpet lönar sig, ja föder sin "man", är det ju en näring, som ej får föraktas. Den kommer kanske att ställa sig ekonomiskt mera fördelaktig nu, när vi fått en jordbruksminister, som på sitt program satt gynnandet af småbruket och binäringarna, hvilket, hvad fjäderfäafveln angår, knappt kan tolkas på annat sätt än som ett halft löfte om den af oss alla fjäderfäodlare så efterfängtade äggtullen.

Äfven på detta område måste man för att lyckas riktigt väl blifva specialist. Att sköta kalkoner är mycket svårare än att sköta höns, och gäss skola hafva helt annan vård än ankor. Den ena lyckas bättre med ett, den andra med ett annat.

Att *förena trädgårdsskötsel med fjäderfäafvel* går också för sig och är mycket fördelaktigt för den, som intresserar sig för trädgården och älskar djur. Jorden måste hafva ersättning för den näring den ger ifrån sig. Den, som ej på annat sätt kan skaffa sådan ersättning, måste köpa. Årligen utgifvas t. ex. summor för från Peru importerad guano, hvilket blir både dyrt och onödigt, då vi i hönsgödseln äga ett gödningsämne, som har i det närmaste samma värde för jorden som den dyrt betalade guanon. Om man således odlar höns, har man för trädgården gratis ett godt gödningsämne. Likaså kan trädgården lämna sina bidrag till hönshuset. Mycket växer i densamma, som ej kan säljas, detta skulle kastas bort, om man ej hade djuren, som med begärlighet äta allt grönt, att gifva det till.

Någon invänder kanske, att hönsen förstöra, om de få gå omkring uti trädgården. Ja, det är sannt, men odlar man t. ex. sparris, torde det ingenting skada att låta dem springa fritt omkring. Men om man ägnar sig åt blomsterodling, är det mindre lämpligt, då kan man ju i stället hafva ankor, hederliga djur, som större delen af dagen ligga i sjön eller gå omkring på gräsmattorna för att plocka sniglar och mask utan att röra växterna.

Hur man än vill hafva det, är det blott af vikt, *att man ordnar det hela praktiskt*. Med en smula vilja, ett lefvande intresse för saken och en fast förtröstan på framgång skall man då säkert lyckas.

Har man tillfälle att i förening med ett dylikt företag af ena eller andra slaget bygga åt sig en liten stuga, är ju *egnahemsfrågan löst* på ett lyckligt och tilltalande sätt.

Med denna lilla uppsats har jag, i den mån det stått i min förmåga, velat hjälpa till att, som Tegnér säger:

"Inom Sveriges gräns eröfra Finland åter."

Har jag lyckats, så att någon af Iduns läsarinnor kommer att tänka på och sätta i verket, hvad jag föreslagit, skulle det glädja mig innerligt.

HERR OCH FRU HOLGER NYMAN HAFVA ÄRAN... SKILDRING AF ERNST HÖGMAN.

(Forts. och slut fr. föreg. n:r).

EN HVIT. formskön kvinnoarm med en tjock guldlänk kring handleden höjdes i ljusskenet och fångade ingeniör Widmarks vid sådana skönhetssyner ej alltför bortskämda öga. Det gick en stöt af glädje genom honom, ty nu visste han hvar han skulle återfinna fru Fagerberg, som han hade hoppats få till bordsdam, men som alldeles försvunnit i virrvarret vid placeringen.

Fru Fagerberg märkte ej genast den eldiga uppmärksamhet, för hvilken hon var föremål från ingeniörens sida, ty hon satt emellan apotekar Hartvig och intendenten Rahm och hade full sysselsättning att parera deras repliker. Intendenten sökte locka henne ut på flirtens hala is, och det kostade honom just inga öfvermänskliga ansträngningar, medan apotekaren, som nu såg henne för första gången och i sin egenskap af nygift fann kurtis banalt, gjorde sig ett nöje af att omärkligt inventera hennes andliga tillgångar.

Plötsligt varseblef hon ingeniör Widmarks strålande blick och höjda glas, och hon drack honom till. Hans ögon ropade till henne: "Jag beundrar dig, din skönhet lämnar mig ingen ro, och jag afundas de där slynglarne, som få sitta bredvid dig!"

Sorlet växte med hvarje ny vinsort, som de tyst kringsväfvande vaktmästarne annonserade. Ord och fraser ur politikens, familjeskandalernas och teaterskvallrets sjudande kittlar bubblade upp och stänkte omkring med de öfriga såserna.

"... I samlingens tecken... tro mig... i samlingens tecken kommer vi att segra... växa till ett fritt, starkt fosterland." Det var konsuln, som under påverkan af bourgognen och Moëts torra började bli patetisk. Men plötsligt drunknade hans stämma i bruset från de öfrigas ordsvall.

"Stackars karl, att han ingenting anar... Beskedlig och godtrogen naturligtvis..."

"... Ja, jag minns bröllopet... Hon lär redan då ha..."

"Gatan ska gå fram där... Jo, det är snygg kommunalpolitik..."

Vinhandlaren Fagerberg kunde ändtligen en kort minut få mun upp till ytan.

"Jag såg i Berlin... där... Om jag vore stadsfullmäktig, skulle jag sätta in hela min energi på en reform... Men här ligger kommunalandan i dvala... man sofver... bokstafligen sofver..."

Vinhandlaren sjönk igen under ett svagt porlande. Konsuln dök upp.

"Med vår ärorika historia måste vi ännu en gång komma att inta en rangplats bland nationerna... Sveriges folk har inte vansläktats... Ända från hedenhös..."

En skrattvåg, som bar på sin kam en djärf teateranekdot, bröt fram från intendenten Rahms plats och sopade bort konsulns stora fraser.

— —

"Såg fru Olin hennes toaletter i 'Kameliadamen'?"

"Nej, jag såg henne bara i 'Agnete'?"

"Hur var hon klädd där?"

"Mest i en enkel svart klädning... Fru Fagerberg vet, den där stackars fattiga kvinnan, som stjäl pengar..."

"Fy, spelar hon tjuf!... Det är väl att dra ner konsten, om något... Och inte en enda elegant toalett hade hon... Då är jag glad, att jag inte såg henne i det stycket."

— —

Middagen hade småningom lackat hän mot desserten och var nu förbi; konsuln hade i humoristiska ordalag, som hofrättsrådet fann godtköpsroliga, tolkat gästernas tacksamhet, och man spridde sig långsamt, damerna i salongen och förmaket, medan herrarne en corps gingo in i värdens rum för att röka af hans kända goda cigarrer.

Hofrättsrådet och doktor Fridell, som varit studiekamrater, slogo sig ned i hvar sin korgstol och kollationerade gemensamma Uppsalaminnen, registrator Dahl, hvars hela insats i bordskonversationen utgjorts af en nysning och ett kullslaget sherryglas med ty åtföljande invärtes förbannelser öfver alla festmiddagar, tog hämnd på sina vedermödor genom att halfliggande i en soffa hänge sig åt en sannskyldig tobaksorgie; här funnos åtminstone inga damer att genera sig för. Borta vid bokhyllan stod värden och demonstrerade en liten Tanagrastatyett för intendenten Rahm, medan konsuln placerat sig midt under den elektriska takkronan, hvars absintgröna ljus duschade hans hjässa, där många års missväxt ödelagt så godt som all vegetation.

Han förtrodde ingeniör Widmark, att han endast sällan deltog i familjefester; familjelifvet som sådant var ju något mycket respektabelt och samhällsbefordrande, men inför dess mera utpräglade manifestationer måste en ungkarl, som bränt sina skepp, känna sig bortkommen.

"Konsuln borde ta och gifta sig," föreslog ingeniören.

"Nej tack, min själ är för gammal för det paradiset. Ska man gå in där, behöfver man en portion fantasi, annars lär man hvarken kunna se honungen i bäckarne eller höra näktergalarne slå. Dessutom är det ännu en faktor, som afhåller mig," tillfogade han, i det han försåg sig med kaffe, som nu bjöds omkring, "jag kan inte uthärda att veta porten stängd bakom mig."

"Nej, det är just en af de stora bristerna i människonaturen," ryckte doktor Stange, en ung filolog och systerson till värden, in i samtalet. "Vi ä' ett släkte af pjunkare, som sällan våga en bedrift. Hvarje handling med till synes farliga konsekvenser i släptåg gör oss till rädda och oföretagsamma stackare."

"Nå, nå, det var nu egentligen bara i fråga om det permanenta kvinnoumgänget som jag ställde mig skygg. Gäller det något annat, så..."

"Det ärorika fosterlandet, herr konsul."

"Framför allt det, ja... Men hvarför ler doktorn... Misstror doktorn mina patriotiska känslors äkthet?"

"På intet vis! Så mycket mindre som jag hörde hur konsuln vid bordet... om inte sorlet gäckade mina öron... talade stolta ord om att vårt land än en gång skulle inta en rangplats bland nationerna, och att vi skulle segra i samlingens tecken."

Det kom ett mycket solennt uttryck i konsulns ansikte, och han stramade upp sig, som om han hört "Ur svenska hjärtans djup" afsjungas vid en fosterländsk fest.

Äkta **Schweizer-Broderi.**

Rekvirera prof och modeplanscher å våra halffärdiga, broderade, hvita, **tvättäkta battistklädningar** från kr. 23.50 till kr. 43.50 för hela klädningen.

Vi sända de utvalda klädningarne **tull-** och **portofritt** till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern F 8 (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. hoflev.

GARDINER tvättas utan att desamma utsättas för slitning af ***Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.***

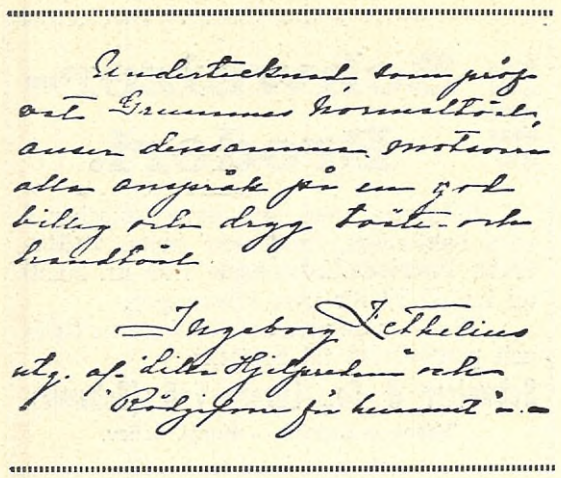

"Ja, det är mitt fasta hopp, min orubbliga tro," sade han.

"Och detta samlingens tecken, som förutsättes äga en så utomordentlig kraft ... hvar menar konsuln att vi skulle söka det?"

"Tja ... det beror på ..."

"Om vi nu antoge, att den här bleſve korad till vägvisare ..," fortfor doktorn och drog upp ur fickan den lilla flaggan, som han stoppat på sig vid bordet.

"Herre Gud, ja ... den kära, rena flaggan ... färgerna från Lützen och Narva ... Det var en briljant, en gripande idé, herr doktor."

"Eller också ett mycket dåligt omen ... ty liksom det här nationalmärket växlar i hundra olika nyanser och format mellan Ystad och Haparanda, lika obestämbart är samlingens tecken, som det för närvarande sägs så många ihåliga grannlåter om i vårt land."

Konsuln var ett ögonblick nära att tappa koncepterna. Han tvekade i valet mellan att fatta humör eller taga saken från den lustiga sidan. Till all lycka kom värden i samma minut med konjak.

Han serverade själf drycken i tunna blomlika glas, ty det var ingen vanlig festkonjak, detta.

"Du ska känna på doften," sade han till konsuln. "Den liknar vin."

"Ja, den liknar verkligen vin."

"Hur gammal tror du den är?"

Konsuln, som ville spela kännare, ehuru han en gång druckit marsala till soppa och trott det vara portvin, drog till med 1857, ett af kometåren.

"Nej du, bättre opp ... 1830."

"Det var djäven!"

"Men kan man nu lita på den där vördnadsvärda ålderdomens riktighet?" inföll Stange.

"Här ser du etiketten."

"Ja, hvad bevisar det. Etiketterna ljuga merendels."

En tonström brusade genom rummen från flygeln ute i salongen. Det var hofrättsrådinnan, som spelade en Mendelssohnbit. Herrarne flockade sig i dörröppningarne, damerna sutto orörliga som statyetter; alla lyssnade pliktskyldigast, medan de sneglade på pendylen och önskade sig hemma. I ett litet kabinett, dit man såg rätt in från salongen, satt fru Fagerberg i en hvilstol; halft lutad öfver henne stod ingeniör Widmark. De förde ett halfhögt samspråk. Han höll en skär ros i handen.

Nu kommo vaktmästarne in och bjödo sandwichs och té. Man åt på stående fot; det såg ut som i en järnvägsstations matsal, medan tåget gör ett uppehåll. Utanför porten höllo kuskarne med sina slädar i den stjärnblixtrande vinterkvällen.

Plötsligt uppstod en sensationell rörelse bland gästerna, ty inne i kabinettet, belyst af det blåa ampelljuset, sågs ingeniör Widmark ligga utsträckt på angorafällen framför fru Fagerbergs fötter och räcka henne blomman, som han höll i handen. Det var nästan som en sluttablå i ett féeri. Hade det icke skett så öppet, skulle situationen otvifvelaktigt framkallat skandal. Nu nöjde man sig med små nervösa leenden, och då paret strax därefter kom ut ur kabinettet och ingeniör Widmark muntert förklarade, att det gällt ett vad, blef det hotande tillbudet förvandladt i ett pikant moment, ägnadt att sätta kronan på feststämningen.

En stund senare hade alla gästerna aflägsnat sig, med undantag af doktor Stange, som stannat kvar för att röka slut sin cigarr.

"Nå, hur fann du middagen?" frågade Holger Nyman sin systerson. De sutto i hvardagsrummet, där ett par fönster stodo öppna för att släppa in den milda vinterluften.

"Öfver all kritik, morbror."

"Det gör mig riktigt glad att få höra det af dig," sade fru Nyman. "Men här har heller ingenting sparats ..."

"Ja, du som husmor, tant, sätter naturligtvis din ära i att ha ett så frestande bord som möjligt. Det är med dig som med revyförfattarne: du känner din publik ... sans comparaison för öfrigt."

"Ja, hvad vill du man ska bjuda sina vänner på, om inte på god mat."

"Nej, det är sant. Den mänskliga intelligensens säte flyttas alltmera från hjärnan till gommen. Om ett par hundra år har människornas smak helt säkert förfinats därhän, att de utan tvekan kunna afgöra, om laxen på deras bord är från Ätran eller Indalsälfven, medan de undra, huruvida C. J. L. Almqvist var fondmäklare eller Stagnelius gjorde borstar."

Den af festmiddagens ansträngningar angripne värden hade domnat bort i halfslummer, så att han endast svagt uppfattade systersonens ord.

"Gunnar, hvarför talar du geografi ... vi talte ju nyss om mat."

"Du hörde fel, morbror. Dina nerver ä' öfverretade ... Du har hallucinationer ... det kommer af tryffeln."

"Tryffeln ... ja, den var magnifik. Alla prisade den."

"Ja, Gud vare lof, att det hela är lyckligt förbi," sade fru Nyman. "Säga hvad man vill, så ligger det nå'nting tryckande öfver stora middagar."

"Alldeles detsamma tänka dina gäster just nu, tant."

"Men det föreföll, som om de hade riktigt trefligt," sade herr Nyman, hvilken åter nått medvetandets stadium.

"Etiketterna ljuga, kära morbror."

LITET OM SOMMARENS UTSTÄLLNINGSSTAD. FÖR IDUN AF ... X—N.

II.

DET MODERNA NORRKÖPING.

FRÅN HVILKET håll den resande än anländer till Norrköping, kan han knappast undgå att frapperas af den vackra anblick, som genast träder honom till mötes.

Kommer han sjöledes ifrån, tjusas han af skönheten i infartsleden i Bråviken med dess många, litet hvarstädes utkastade öar af holmar, än kala, gråbruna, skrofliga eller af vågorna slätpolerade, än klädda med löf- eller barrskog eller framvisande saftigt gröna ängar. Han kan beundra de egendomligt växlande skuggor och dagrar, som draga fram öfver det höga Kolmårdsberget, nedanför och längs hvilket ångaren glider fram; hans blick hvilar med välbehag på de många sommarvillor, som öfverallt skymta fram i de små vikar, utskjutande uddar af Kolmården bilda; och till vänster ser han Vikbolandet, "Östergötlands kornbod", utsträcka sina bördiga åkrar och fält med ståtliga herresäten, såsom Mauritsberg, Abborreberg m. fl., eller om välmåga vittnande egendomar och bondgårdar, belägna i skogsbrynet eller omgifna af lummiga trädgårdar. Först när ångaren vikit om "Grymöns udde", får den resande sikte på staden, som på ömse sidor om Motala ström utbreder sig med sin skog af moderna, höga fabriksskorstenar. Uppkommen i den inre hamnen, har den resande äfven framför sig en vacker vy: till vänster den af höga alträd kantade Strömsholmen, "Strömmens pärla", till höger Saltängsallén och i fonden Oskar Fredriks bro samt bakom denna tvärs öfver strömmen den sig terrassformigt höjande, antagligen äldsta stadsdelen.

Kommer den resande med statsbanan till stadens norra ytterlinje, följer hans förvånade blick strax vid utträdet ur stationshuset den nästan oöfverskådligt långa, grönskande mur, som i form af fyrdubbla lindalléer sträcker sig i ostlig och västlig riktning, från strömmen midt emot den s. k. "Röda stugan" — ett litet anspråkslöst, men i synnerhet af stadens medelklass mycket gouteradt utvärdshus — ända långt förbi den vackra Matheuskyrkan. Med välbehag hvilar ock hans öga på de prydliga blomsteranläggningarna utanför stationshuset, på Svea-, Karl Johans- och Götaparkerna med det mellan deras träd, buskar och blomsterrabatter framskymtande Karl Johans torg, äfven det numera förvandladt till en smakfull, öppen park, bortom hvilken öfver Oskar Fredriks bro den ståtliga entrén till Drottninggatan öppnar sig med Hotell Götas och Lawskis hvitglänsande, präktiga byggnader till vänster och höger som värdiga representanter i byggnadsväg för det moderna Norrköping.

Gör den resande söderifrån sitt intåg med Vikbolandsbanan vid den s. k. Östra stationen, är visserligen det första han får se äfven en långsträckt fyrdubbel lindallé, men omedelbart bakom denna utbreder sig en lång rad af i vackraste stil uppförda byggnader, de flesta med loggior och stora altaner. Åt höger sträcker sig Industriutställningsfältet, där det för närvarande arbetas för brinnande lifvet på uppförandet af allehanda byggnader; längre bort höjer sig det fordom kala, numer rikt trädbevuxna "Syltberget", öfversållad af i lummiga trädgårdar inbäddade villor. Här på toppen af detta "berg" är utställningens hufvudrestaurang förlagd, och vackrare plats för densamma kunde man knappast leta upp.

Vill främlingen emellertid något närmare orientera sig i staden och förskaffa sig en öfversikt af densamma, gör han, i synnerhet om blott kort tid står till hans förfogande, klokt i att i droska företaga en tur rundt omkring staden. Vill du, ärade läsare och läsarinna, antaga mig till din ciceron på färden, skola vi snart få se åtskilligt af hvad utställningsstaden har att i yttre afseenden uppvisa. Men dessförinnan torde den anmärkningen böra göras, att öfver tre ting särskildt är Norrköpingsbon stolt, och detta, såsom vi nog få se, icke utan skäl: sin industri, sitt skolväsende och sina anläggningar. Kanske kunna vi härtill äfven lägga: den kärlek till samhället, som yttrat sig i många och storartade donationer.

Alltså — vi stiga upp i en droska på Tyska torget och åka öfver Oskar Fredriks bro, hvarvid vi kasta en hastig blick till höger öfver hamnen, till vänster öfver det pittoreska panorama, som den ganska breda, stridt forsande bassäng strömmen här bildar med den därintill och ofvanför densamma belägna staden, bland hvars byggnader vi fästa oss vid det säkerligen af alla damer för sina tillverkningar välkända Norrköpings Bomullsväfveris hvitglän-

En kraftkälla för alla, som känna sig svaga och kraftlösa, som äro nervösa och sakna energi, hvilkas motståndskraft nedsatts genom mattande sjukdomar, är

SANATOGEN

Särdeles berömmande omnämndt af mer än 3,000 läkare. — Erhålles i apotek. — Illustr. Broschyr sändes gratis o. franko från Josephson & Reteike, Göteborg. Fabrikanter: Bauer & C:ie, Berlin S. W. 48.

sande etablissemang. Efter att hafva passerat bron befinna vi oss på Järnvägsgatan, såsom Drottninggatan norr om strömmen benämnes. Här äro vi, ehuru i utkanten af staden, ändock liksom i dess medelpunkt; ty här just är brännpunkten för trafiken. Här utbreder sig Karl Johans torg, fordom en stenöken, nu på bekostnad af aflidne konsuln och bankdirektören John Philipson förvandlad till en vacker parkanläggning, där de härligaste blomstergrupper dofta, högstammiga rosor glöda ännu sedan den första snön fallit, och dyrbara, sällsynta trädslag samt ytterst väl hållna, sammetsmjuka gräsmattor fägna ögat med sin grönska. Midt i en blomsterkulle höjer sig en af Schwanthal modellerad, år 1847 rest staty af kung Carl XIV Johan. Här ligga vid torgets västra sida det forna "Ullmagasinet", numera inneslutande postkontor, telegraf- och telefonstationer, samt vidare Hotell Standard, kändt och erkändt för sin smakfulla och dyrbara inredning, sin "comfort, cultur and chic". Den västra sidan flankeras af det Hedeliuska huset, gammalt och vördnadsvärdt trots sitt tämligen moderna utseende; stadshuset (uppfördt 1802, innehållande utom restauration och schweizeri äfven festivitetsvåning, stadsfullmäktiges sessionsrum m. m.), där den inom Sveriges restaurangvärld bekanta fru Carolina Borg för spiran, samt Stora hotellet, nyligen invändigt grundligt och smakfullt restaureradt, äfven det under fru Borgs kommando.

Innan vi nu på vår åktur vika af åt vänster in i Norra promenaden, kunna vi kasta en blick uppåt stadens kanske längsta, i alla händelser förnämsta gata, den tvärs igenom samhället från norr till söder löpande Drottninggatan, i hvars fond vi, om vi hafva goda ögon, nu kunna skymta några af landtbruksmötets byggnader. Inkomna i promenaden, hvars trädkronor sluta sig som ett grönskande hvalf öfver våra hufvuden och hvars långsträckta perspektiv måste väcka beundran, hafva vi till höger statens järnvägsstation. Litet längre fram till vänster finna vi Centralhotellet och den på sina emblem lätt igenkänliga Frimurarlogen Oskar Fredrik; något längre bort till höger det nyuppförda "Norrköpings norra flickläroverk samt till vänster i hörnet af Norra Plankgatan en ej ringare, men anspråkslösare syster, ett af stadens många, nästan slottsartade folkskolehus.

Vi åka nu förbi den midt för västra mynningen af Slottsgatan på en höjd vackert belägna, efter ritning af öfverintendenten H. Zettervall uppförda Matheuskyrkan, invigd 1892, utan tvifvel det både till det yttre och det inre vackraste templet i staden. Bakom detsamma utbreder sig en jämförelsevis ny anläggning, den på konsul J. Philipsons bekostnad anordnade "Folkparken", som egentligen består af tvänne delar: den öfre, en stor, af gång- och körbanor genomkorsad, med buskar samt barr- och löfträdsdungar här och där planterad stor slätt, hvars södra sida, på andra sidan om landsvägen, flankeras af en brant nedåt Motala ström stupande, gräsbevuxen, med en mängd vackra terrasser försedd sandås. Nedanför denna, omedelbart utmed den här stridt forsande, breda strömmen löper en af väldiga alträd skuggad, synnerligen vacker strandpromenad, flitigt begagnad af Norrköpingsbon. Här har man också de täckaste utsikter. Just vid det första vattenfall, strömmen bildar vid sitt inlopp i staden, ligga Drags bolags, Gryts bomullsspinneris m. fl. ståtliga fabriksetablissemang. På den Strandpromenaden motsatta stranden höjer sig det imposanta, af en vidsträckt, utmärkt vacker park omgifna sjukhuset, barnbördshuset (tillkommet genom en donation af brukspatron William Ekelund), samt epidemisjukhuset; ofvan samt bakom dessa reser sig stadens nyanlagda, prydliga vattentorn. Längre bort ser man stadens gamla vattenledningsreservoar, ett stort bredt, grått torn, till hvilket vattnet uppumpas från den ett godt stycke från staden belägna egendomen Fiskeby. Den förträffliga vattenledningen är hufvudsakligen tillkommen genom aflidne brukspatron J. von Leesens storartade frikostighet. Gå vi ett stycke längre fram i Strandpromenaden, utbreder sig för oss på andra sidan strömmen Borgs villastad med Kneippvattenkuranstalten, som redan hunnit skapa sig ett visst rykte.

Från utflykten till Strandpromenaden återvända vi till vår å landsvägen väntande vagn och taga in på Dragsgatan. Här hafva vi till höger Centralfängelset för kvinnor och till vänster stadens stora kyrkogård. Förbi ingången till Drags bolags fabriker passera vi till vänster detta bolags nyuppförda, utmärkt vackra och praktiskt inredda arbetarbostadshus, Norrköpings arbetareförenings egendom, som nu upptager en hel "kvadrat", Inackorderingshemmet för fabriksarbeterskor, nu öfvertaget af den s. k. Frälsningsarmén, samt komma förbi åtskilliga fabriksbyggnader ned på det s. k. "Lilla torget" (Samtalstorget), i hvilket stadens andra hufvudgata, Norra Kungsgatan, sträckande sig till stadens norra tull, utmynnar, en gata, som i sin fortsättning öfver Bergsbron, på hvilken väg vi nu slå in, benämnes Västra Kungsgatan. På nämnda bro stanna vi ett ögonblick för att njuta af den verkligen charmanta tafla, som här uppdyker för oss. På ömse sidor öppna sig vidsträckta perspektiv. Här bildar den breda strömmen en mängd mindre forsar; dånande störta sig de hvitfradgande vattenmassorna öfver många här uppförda vattenverks skidbord; här och där ligga i det vildt framrusande vattnet små täcka, trädbevuxna öar utkastade. Här resa sig i långa rader väldiga fabriksetablissemang: på norra stranden längst upp till höger Drags bolags, nedanför Bergs bolags; till vänster om Bergsbron Knut Hagbergs fabrik, R. Wahrens bolags och Gamla Bro bolags fabriker; på södra stranden längs upp till höger Norrköpings bomullsväfveris (Gryt), Bergs bolags, Ströms bolags och Holmens fabriker. När om höst- eller vinteraftnarna det elektriska ljuset är tändt, bildar det på alla håll ur dessa fabrikers otaliga fönster utstrålande intensiva skenet en i strömmens fradgande vatten sig återspeglande utmärkt vacker illumination, som icke förfelar att på den vid anblicken ovane göra ett anslående intryck.

Från Västra Kungsgatan vika vi till höger in på den tredje af stadens hufvudgator, Västra St. Petersgatan och komma då förbi Gryts fabriker ut på den till Linköping ledande landsvägen. Fortsätta vi ett litet stycke, finna vi oss plötsligen i Borgs villastad (Kneippkuranstalten); men ungefär midt för det till höger om vägen belägna sjukhuset vika vi åter in i den långa promenadanläggningen, som här fullständigt omgifver hela den västra, södra och östra delen af staden, och därför också i sina särskilda, ehuru sammanhängande delar kallas västra, södra och östra promenaden. Vid den förstnämndas början ligger en särdeles vacker, ståtlig byggnad, John och Mathilda Lennings sjukhem, uppfördt för en del medel från dessa personers storartade donation till staden i och för allmännyttiga ändamål. Dels mot viss afgift, dels kostnadsfritt finna här gamla, med obotlig sjukdom behäftade Norrköpingsbor en lugn och fridfull tillflyktsort, vård och omhuldnad på allt sätt till döddagar. Vidare märkas bland den rad af vackra, moderna byggnader, som flankera promenadens vänstra sida, Militärskolan och John Lennings väfskola, som, äfven tillkommna genom donarionsmedel, redan förvärfvat sig stort anseende och för sina utsökt fina arbeten hemburit åtskilliga pris från utställningarna. Närmast i raden hafva vi sedan åtskilliga läroanstalter: ett folkskolehus samt det imponerande högre allm. läroverket, beläget på en utåt staden sluttande höjd, en palatslik, nyligen något utvidgad byggnad med särdeles vackra proportioner; dess inre står i full samklang med dess yttre; särskildt den höga, pelarförsedda vestibulen gör ett storartadt intryck; läroverkets högtidssal, bibliotek och naturaliesamlingar förtjäna väl beses. Vidare hafva vi Moberg-Eggerska skolan (äfven den tillkommen genom donation) för utbildande af unga flickor till tjänarinnor, hushållerskor o. s. v. samt åter ett folkskolehus (ett dylikt finnes äfven i östra promenaden) och Norrköpings östra flickläroverk.

Under vår färd i Västra promenaden hafva vi till höger passerat platsen för det blifvande landtbruksmötet, mellan Södra förstaden af den från Drottninggatan till Söderköping ledande landsvägen. På det stora fältet utanför Östra promenaden är industriutställningsområdet förlagdt.

Vi åka nu förbi detta, Mätaregatan framåt, och befinna oss så åter vid hamnens södra kaj, där vi ägna en flyktig blick åt det gamla Våghuset (numer inrymmande kontor m. m. för vattenledningsverket), Strömsholmen (innehafvarinna fru C. Borg), där nu som bäst, efter ritning af arkitekten Bergsten, ny restaurangbyggnad m. m. uppföres, om till fördel för den idylliska platsen må vara osagdt! Slutligen komma vi förbi poliskammarens, drätselkammarens med flere myndigheters byggnad, fordom lasarett och beläget vid en liten parkanläggning, som af folkhumorn döpts till — "Swinemünde".

Och nu stå vi åter vid vår utgångspunkt: Tyska torget, hvarest skarpt springer oss i ögonen kontrasten mellan de storståtliga byggnaderna Hotell Göta och Norrköpings Enskilda bank å ena sidan samt Rådhuset och Tyska kyrkan (Hedvigs) å den andra.

Gifvetvis är det emellertid icke endast i stadens periferi, där vi nu färdats fram, man finner märkligare eller i arkitektoniskt hänseende mer framstående byggnader eller förtjusande utsikter. I det förra afseendet må blott hänvisas till den under de senare decennierna uppståndna Östra stadsdelen, belägen omkring Stortorget, eller den mellan Matheuskyrkan och Karl Johans torg befintliga delen af Slottsgatan; för öfrigt kunna framhållas Tekniska elementarskolan vid Norra Strömgatan, Mosaiska kyrkan vid Broddgatan, Varmbadhuset i hörnet af Gamla och Nya Rådstufvugatorna, Holmens bruk, Brandstationen, Arbetsinrättningen. de Swartziska fabrikerna samt — som en kuriositet — det nyligen i tidningarna så mycket omtalade Marcuska fideikommisset vid Södra Strömsgatan. — Bland förtjusande utsikter, som främlingen icke bör försumma att taga i betraktande, kan nämnas den, som ter sig från den högt öfver ett ganska ansenligt vattenfall byggda Järnbron.

Den ljusa taflan har dock — det kan ej förnekas — äfven sina mörka fläckar; den be-

A.-B. SIDENHUSET, STOCKHOLM,
Allm. Tel. 93 65. Rikstel. 48 23.
säljer
Klädnings-, Blus- och Foder-Siden

billigare än någon utländsk firma.
Begär profver och jämför!
Profver franko.

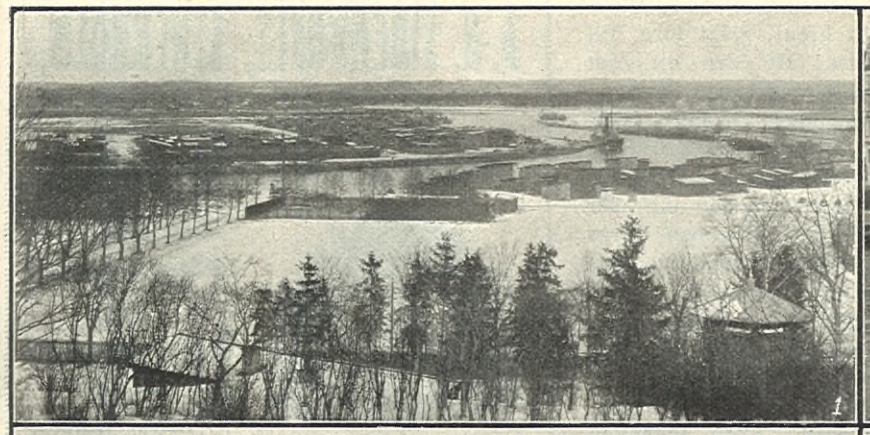

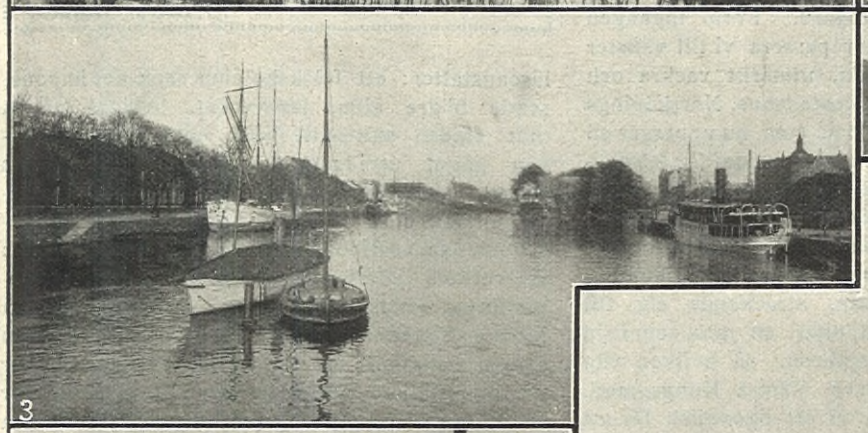

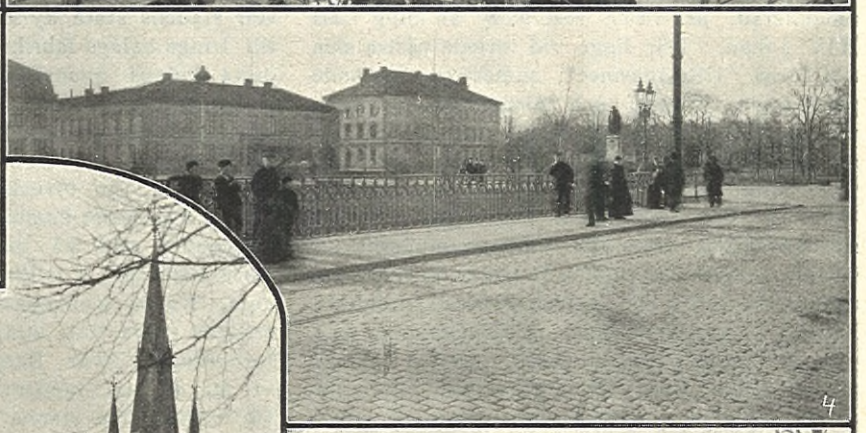

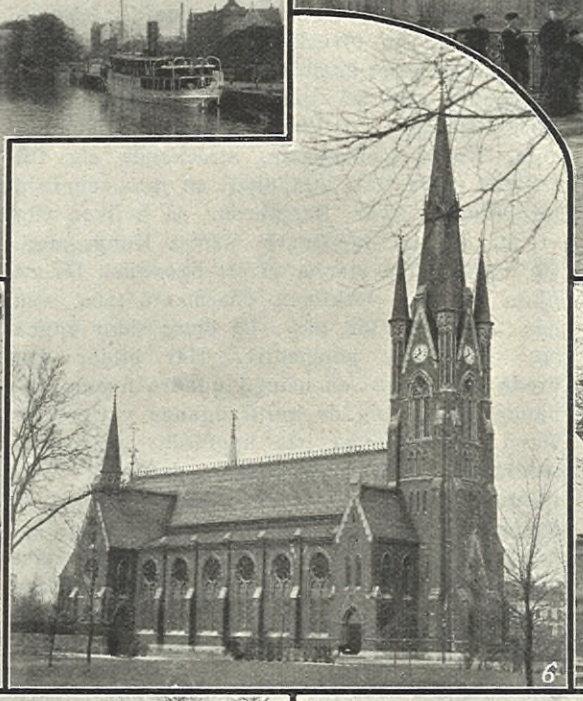

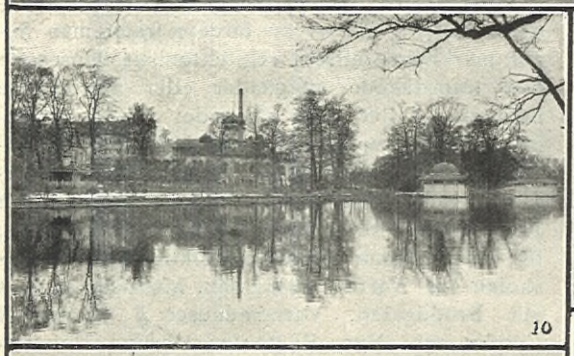

FRÅN SOMMARENS UTSTÄLLNINGSSTAD. EN SERIE NORRKÖPINGSBILDER, TAGNA FÖR IDUN AF FOTOGRAF JULIUS GELLBERG.

1. VY AF BRÅVIKEN. 2. OSKAR FREDRIKS BRO. 3. HAMNEN. 4. KARL JOHANS TORG. 5. HOTEL STANDARD SAMT POST OCH TELEGRAFSTATION. 6. MATTEUSKYRKAN. 7. FRIMURAREHUSET. 8. NORRA PROMENADEN. 9. LASARETTET OCH VATTENTORNET. 10. STRANDPROMENADEN VID KNEIPPVATTENKURANSTALTEN. 11. TVÅNGSARBETSANSTALTEN FÖR KVINNOR. 12. ARBETAREFÖRENINGEN. 13. ELEKTRICITETSVERKET. 14. SALUHALLEN. 15. VARMBADHUSET.

FRÅN SOMMARENS UTSTÄLLNINGSSTAD. EN SERIE NORRKÖPINGSBILDER, TAGNA FÖR IDUN AF FOTOGRAF JULIUS GELLBERG.

16. STRÖMMEN OCH DRAGS FABRIK. 17. VY ÖFVER STRÖMMEN FRÅN BERGSBRON. 18. SÖDRA PROMENADEN. 19. HÖGRE ALLM. LÄROVERKET. 20. LENNINGSKA SJUKHUSET. 21. TYSKA TORGET OCH HEDVIGS KYRKA. 22. LENNINGSKA VÄFSKOLAN. 23. STRÖMSHOLMEN. 24. SLOTTSGATAN MED MATTEUSKYRKAN I FONDEN. 25. MILITÄRSKOLAN. 26. MOBERG-EGGERSKA SKOLAN. 27. ÖSTRA FLICKLÄROVERKET. 28. S:T OLAI KYRKA. 29. GÖTA HOTELL. 30. MARCUSKA FIDEIKOMMISSET.

tänkligaste utgöres af de vidsträckta, utanför stadens norra linie belägna s. k. Norra förstäderna, en planlös sammangyttring af i allmänhet ytterst uselt byggda hus, förr åtminstone icke så litet påminnande om den beryktade "Kåkstaden" vid Malmberget och ett tillhåll för allehanda lös befolkning. Nu börja emellertid förhållandena därute att något förbättras, men lämna icke desto mindre mångt och mycket öfrigt att önska. Förr eller senare blir det nog därför nödvändigt att med Norrköping inkorporera de s. k. förstäderna.

Under 1880-talet tycktes Norrköping en längre tid vara en stillaståendets stad; men nu går den med väldiga steg oafbrutet framåt. Kanske beror detta i icke ringa grad därpå, att den under det skenbara stillaståendets tid tyst, men energiskt inom sig samlade den ekonomiska kraft, som nu ändtligen trädt i dagen; men säkerligen har därtill ock bidragit, att med de gamla, som gått bort ur tiden, äfven den forna, segt vid allt gammalt fasthållande slentrianen fått gifva rum för ett yngre släktes tidsenligare vyer, friskare initiativ och större handlingskraft. Med stora planer umgås staden äfven nu och för att komplettera bilden af det framåtskridande Norrköping nämna vi här några: utvidgningen af staden söderut, de storartade hamnplanerna, byggandet af ett nytt monumentalt rådhus, det redan påbörjade, i sitt slag monumentala teaterhuset, beläget bakom stadshuset och stora hotellet, de kringliggande socknarnas inkorporering med staden, nya järnvägsprojekt m. m.

Sådana ungefär te sig konturerna till det moderna Norrköping. Men därinom rör sig från arla morgon till särla kväll ett sträfsamt, arbetsamt lif. Den som tidigt på morgonen är ute på en promenad i staden, kan få bevittna en ganska sällsam syn: långa, tysta processioner eller stora skaror af arbetsklädda personer, män, kvinnor och knappt ur barnaåldern komna unga, skynda gatorna framåt för att försvinna än här än där genom portarna och ingångarna till de flitens hemvist, som benämnas fabriker och verkstäder, där maskinernas dån, spinn- och väfstolarnas slammer, klangen af slägga och städ samt det surr, som ljuder ut från det hela, sjunga arbetets lof dagen i ända, stundom långt in på nätterna.

Men att Norrköpingsbon icke för de materiella intressena glömmer bort de ideella och kulturella visa framför allt de institutioner, som han för det ändamålets befrämjande infört och omsorgsfullt vårdar med kärleksfull hand. På detta sätt går den materiella och andliga odlingen hand i hand i detta samhälle, och *det* draget utgör måhända icke det minst tilltalande i karaktäristiken af det moderna Norrköping, sommarens utställningsstad.

ETT CELEBERT BESÖK.

OM ETT par dagar får Stockholm äran af ett besök af en af vår tids största fredssträfvare, nämligen den österrikiska författarinnan baronessan Bertha von Suttner, hvilken nästkommande måndag skall hålla ett fredsföredrag i Musikaliska Akademien. Det är första gången den illustra damen besöker vår hufvudstad, och hennes föredrag kommer att inskränkas till detta enda.

Baronessan von Suttner erhöll som bekant Nobeldonationens fredspris vid senaste utdelningen, och vi meddelade också då hennes porträtt, vid detta tillfälle beledsagadt af biografiska upplysningar, hvarför vi nu, då vi satts i tillfälle att med anledning af hennes besök här få återgifva en alldeles nytagen bild af hennes magnifika yttre, ej anse någon textlig skildring af hennes världsbekanta personlighet och humanitära sträfvan nödvändig.

SOPHIE OTTOSDOTTER BRAHE.
FÖDD 1556, DÖD 1643. EFTER ETT SAMTIDA OLJEFÄRGSPORTRÄTT.

I dagens nummer

begynna vi en ny följetongsberättelse af synnerligt intresse, äfven den en vinst från vår senaste stora litterära pristäfling. Den kända och högt uppskattade författarinnan fru *Elisabeth Kuylenstjerna-Wenster* har i

"Sophie Ottosdotter,
berättelsen om ett kvinnoöde"

på ett högeligen talangfullt sätt lefvandegjort en af gångna tiders märkligare kvinnogestalter, Sofie Ottosdotter Brahe, den store astronomen Tygo Brahes lärda och vittra syster, hvars romantiska öden lämnat stoff till den lika psykologiskt fängslande som dramatiskt spännande tidsbilden. Först efter grundliga källstudier har författarinnan gått till sitt värf, och det har också lyckats henne att förläna en rent af illuderande verklighetsfärg åt de historiska händelserna. Vi äro öfvertygade, att den ypperliga följetongen skall förvärfva våra läsares lifligaste erkännande, och meddela här ofvan efter ett samtida oljefärgsporträtt en bild af dess "hjältinna".

BERTA VON SUTTNER.
EFTER SENASTE FOTOGRAFI MED FÖRFATTARINNANS EGENHÄNDIGA NAMNTECKNING.

SOPHIE OTTOSDOTTER. BERÄTTELSEN OM ETT KVINNOÖDE. AF ELISABETH KUYLENSTIERNA-WENSTER.

FÖRSTA KAPITLET.

ERIK LANGE TILL ENGELSHOLM.

ERIK LANGE skulle lämna Engelsholm, alla visste det, och många af godsets underlydande sörjde öfver det. Han hade varit dem en god herre de korta tider, han suttit hemma i landet, och han kunde berätta om så många underbara ting. Han var icke så spotsk som de andra jutländska adelsmännen, utan samlade gärna gårdsfolket i förtroligt lag omkring den flammande stockvedsbrasan, förkortande vinterkvällarna med sin flytande vältalighet.

Eriks kammare var för de unga ett slags helgedom, hvilken de dock hyste både respekt och rädsla för. Den lede hade nog med ett finger vidrört deras nådige herre, ty i stället för att de andra godsherrarne hade jakttrofeér rundt väggarna och familjebibel på bordet, hade herr Erik flaskor och fat, burkar, stenar, växter och allt obegripligt.

Slottets små tjänstetärnor gräto sina ögon röda, när de sporde, att herr Erik skulle sälja Engelsholm och draga så långt bort i främmande land, att de aldrig skulle få se honom mera. De mindes alla de gånger han oväntadt kommit ridande öfver heden: en kolsvart ryttare på en snöhvit häst; hur de då skyndat att taga hans dammiga kappa om händer, breda ut den, om rägnet genomdränkt den, eller varsamt lägga den samman, så att ej den styfva, skinnfodrade kragen skulle taga skada.

Var Erik Lange ljus i hågen, sjöng han gärna sitt lands urgamla visor för det lyssnande gårdsfolket. Han sjöng dem som han hört dem själf ute i bygderna eller borta i Tyskland, men mest höll han dock af de danska älskogsvisorna: den om Hagbard och skön Signe, eller den om Agnete och Havmanden.

De sörjande små tärnorna ville inte minnas alla de gånger Erik Lange stängt in sig i det underliga rum, som kallades laboratorium, men det hviskade svennerna afundsamt i deras öron:

"Det förspörjes, att han vill göra guld, den bålde herren," sade den, de alltid kallade Ditmarsk-Johan, "men min tro är, att han förgör det i stället. Se nu bara! Får han inte gå från gård och grund som en tiggare, och måste han inte smyga sig bort med skam från gäld och pantning för sina svartkonsters skull."

Metta Nielsdotter såg på honom med ett spefullt löje.

"Du talar som den vettvilling du är," sade hon spotskt, "jag vet bättre. Det skall lyckas vår herre att göra guld, och han håller för visso sitt löfte att återvända hit rik och mäktig Du borde blygas, du Ditmarsk-Johan, som han hjälpt från svår sot genom sitt arkanum *, att bakdanta honom."

Det var flere, som hörde detta samtal, och de stirrade på Metta, när det främmande ordet halkade öfver hennes snabba tunga. Var det sannt månne, att hon var besoldad och stod Erik Lange hemligen bi, när han kokade sina undergörande dekokter.

Karen i porten frågade skyggt:

"Tror du, att Herren Gud ser till hans verk?" Hon gjorde förstulet korstecknet, rädd, att någon skulle märka det. Doktor Mårten Luther hade ju tagit den trösten ifrån fattigt folk; det hade annars varit så godt att slå det heliga tecknet och be till helgonen. De voro liksom litet närmare den allra högste Guden.

Mettas stora, svarta ögon sänktes, och rösten blef osäker, när hon svarade:

"Vi ska inte snacka om sådana ting, Karen, det är inte för oss, men be för herr Erik ska vi – natt och dag. Den heliga Jungfrun bevare honom," tillade hon ångestfullt; hennes mors barnalära gick igen hos dottern, trots alla förbud.

Erik Lange hade besök af en mäktig herre och köpare till Engelsholm. Det var Knut Brahe, den store Tyges bror, hvilken nyss kommit hem från ett längre uppehåll i utlandet. Anledningen till den utländska resan hade varit löjlig nog: ett ofrivilligt kärleksäfventyr med den lättsinniga Sophia Mogensdotter Morman. Herrarne sutto bekvämt tillbakalutade på de höga karmbänkarna. Herr Knut, som var klädd efter sista modet, i en ofantlig pipkrage, hade vikt upp denna mot nacken för att akta den för skrynklor. Samtidigt sträckte han välbehagligt ut benen, iförda glänsande silkesstrumpor, hvilka, uppstramade, fasthöllos vid knät af breda, dyrbara strumpeband. Hans vårdadt eleganta dräkt tilltalade Erik Langes skönhetssinne och han såg med välbehag på den blifvande svågern, ty inom några månader skulle herr Knuts bröllop med Margareta Lange stå.

Det borde ha varit sorg i Eriks sinne, emedan han visste, att han skulle lämna sitt härliga Engelsholm, men han kände sig tvärtom ganska lätt om hjärtat, och han hade tömt mer än en välkomstbägare med Knut, som ej heller såg lifvet i svart. Det var ett präktigt gods han skulle få, om också byggnaderna med första måste rifvas och nybyggas, och dess läge

* 1500-talets hemliga läkemedel.

nära Greisdalen och det lilla idylliska Vejle skulle förträffligt passa hans unga lycka med den vackra Margareta, Jens Kaas' änka. Han satt och tänkte, med ena handen tvinnande sitt rödgula skägg, hvilket i en smal spets föll ned mot kragen, att Erik Lange var en underlig kurre, som hellre drog världen rundt för att finna de vises sten än han i lugn och ro satt här på Engelsholm. Hur kunde han inbilla sig något sådant, som att han skulle upptäcka denna mystiska *lapis philosophorum.** Det var dock måhända bara förtal, när folk sade han sökte den.

Knut vände sig tvärt mot Erik:

"Reformationen var ändå inte så kraftig, att den kunde utränga vidskepelsen," sade han.

Det gled en mörk, ogillande skugga öfver Eriks långsmala, sjukligt bleka ansikte.

"Hvad menar du?"

"Att det där snacket om de vises sten och andra påfund har icke ens den starke Luther rådt på."

"Det är hvarken påfund eller snack," utbrast Erik häftigt, "det tör väl ej få kallas gyckelspel, som utgått från vår store Paracelsus! ** Ingen har som han löst lifvets gåta i naturen, och tro mig, många århundraden efter vår död skola hans läror ha anhängare."

"Dårar finns det ju alltid," mumlade Knut ovilligt, "och jag har ju själf närskylda, som syssla med öfvernaturliga ting både inom alkemien och astrologien. Sådant tilltalar inte mig. Jag har aldrig förstått Tyge och hans evinnerliga horoskop eller Sophie med sina arcana, nativiteter och allt otyg. Ja," afbröt han sig, "du har ju ock ett laboratorium här, men det är törhända för nyttigare ändamål?"

Erik Lange hade rest sig och börjat mäta kammarens golf med långa steg. Skimret från elden i den öppna spiseln föll öfver hans svarta sammetsdräkt och silfverstickade hosor.

"Det har *varit* mitt," sade han kort, "men var förvissad, min käre Knut, att vår oss älskeliga syster Margareta nu tar det i besittning för att där bereda sin berömda akvavit, kokad på allsköns örter."

Knuts röda hy blef litet mörkare, men han gjorde ingen invändning. Han kände förväl Langarnes veka, skiftande sinnelag för att frukta, det hans hustru skulle motsätta sig hans husbondevälde.

"Du nämnde din syster, fru Sophie Otto Thottis," återtog Erik efter en paus, "väntar du henne till ditt bröllop?"

"Ja, om hon vill lämna sin lille son; det barnet är henne öfvermåttan kärt."

"Jag ville se henne," utbrast Erik otåligt.

"Res till Eriksholm, där blir du en gärna sedd gäst. Otto Thott är en både vänsäll och frikostig herre; vinet flödar öfver borden, och där glammas mycket, må du veta."

"Hugar slikt fru Sophie?"

"Nej, hon går hälst i sin örtagård och drömmer. Det skulle godt likat sig, att du och hon kommit samman; du är också 'en drömmare'".

Erik log tankfullt utan att svara.

"Säg mig, Erik, hvarför nöter du dina sålor som farande sven, är ej Danmark dig nog?"

Erik satte sig igen. Han blef fort trött, när ej hans tanke eggades af gifna mål och ej hans energi kräfdes i vetenskapernas tjänst. Den tunna, knotiga, hvita handen lades mot pannan som för att hejda en framhvirflande tankeflock och han sade långsamt:

"Om jag funnit hvad jag söker, hade jag måhända stannat — nu drifves jag bort. Jag skall förtälja dig en historia — inte min — men, när du hört den, tör du bättre förstå mig. Af en sällsam slump hade en sten med en högst underbar makt hamnat på stranden af Kallundborgsfjärden nära Räfsnäs. Kristian den andre lefde där som fånge på den tiden och hittade under en jakt den märkliga stenen, hvars fägring och glans väckte hans intresse. Han tog upp den, men knappt hade han fått den i handen, förrän han blef osynlig för sina ledsagare, som till hans hjärtliga förnöjelse undrade, hvar kungen vore trots det att han red midt ibland dem. Då såg han en fågel sätta sig rakt framför hans häst, han slog till den med stenen, och i samma ögonblick blef han ånyo synlig. Följet stimmade omkring honom, frågande, hvar han varit. Då kungen däraf kunde sluta sig till stenens undergörande makt, letade han länge efter den, men förgäfves. Det enda, som dess korta ägande inbragte honom, var mindre frihet och strängare bevakning. Det har gått mig på samma sätt som vår stackars olycklige Kristian: blott några flyktiga, fröjdefulla ögonblick har jag stått nära mitt mål och — fjärran från all världen, men så har ett olycksöde förföljt mig och jag har tvungits att visa mig ånyo, utblottad, oförstådd af mina långifvare, som genast huggit gamklor i mig."

"Ja, det är sannt, du har återigen pantsatt en förläning. Hvad säger regeringen därom?"

Erik ryckte på axlarna.

"Det vet jag inte. Jag vet blott, att ännu har jag inte uppgifvit hoppet. Din bror Tyge har ett valspråk, som jag också vill göra till mitt: "omne solum forti patria et coelum undique supra est". *

"Jag kände det aldrig så under min bortavaro," inföll Knut.

"Din landsflykt för en kvinnas skull," skrattade Erik. "De tidenderna nådde dig väl i Frankrike, att Sophia Mogensdotter strax efter det hon förgäfves bjudit dig sin fägring, ställde till med sin egen likbegängelse."

"Ställde till med?" frågade Knut.

"Ja, för nu är hon uppstånden från de döda och ånyo ute på älskogsstråt till en af hofvets "enspännare". Kistan var fylld med kalk, halm och jord."

"Tvi för ett sådant ledt fruntimmer," utbrast Knut och sköljde ned sin förtret med en duktig klunk vin, hvarefter han såg på sitt splitternya ur, en gåfva af en utländsk furste och ännu en ganska sällsynt prydnad i norden.

"Nu borde dina vittnesmän vara här," sade han.

"De bida oss nog i vapenhuset eller borgarstugan," svarade Erik, "de töfva inte öfver den fastställda tiden, och det var ju bestämdt, att vi skulte befinna oss ute på fältet, när solen doppade den första fliken af sin röda mantel i Vejle fjord."

Knut nickade. Honom behagade icke Erik Langes smidiga talesätt och lättjefulla, dröjande rörelser. Han var själf af krigsmannastam, hurtig och rättfram.

Med en alltför hastig åtbörd slängde han sin korta, ärmlösa kappa öfver axlarna och satte sin höga hatt bättre till rätta. Den mörka kullen framhöll förträffligt det gyllene bandet rundt det smala brättet.

Erik hade en gammalmodig kappa och en sammetsbarett med vajande plym. Han öppnade dörren, tog sitt spjut och gick före svågern ut på borggården, där tolf fria bönder väntade dem: främst Jep Heje och Andreas Sörensen. De bugade alla djupt med handen mot hjärtat och mottogo en vänlig, men kort hälsning tillbaka.

Det var en ljum och klar septemberdag. Bokskogen och den terrassformigt anlagda parken, som sänkte sig mot slottet, hade ännu hela sin rika löfskrud, men den gröna sommarfärgen hade fått vika för de skiftande, lifsmättade nyanserna i guld, metallbrunt och bloddrypande rödt. Det var som hela skogen stått i flammor, och parkens hvita marmordryader skimrade så lefvande varma mot den lysande bakgrunden, att Knut Brahe ryckte till och stannade på den hvälfda bron.

Var detta något slags häxmästeri af svågern? Hans hjärna förvirrades en sekund af hågkomster om alla de galanta äfventyr, i hvilka Erik sades vara hjälten, och han tvekade.

"Hvad är det, Knut? Är det mina bilder, som vållar dig men? Nu kan du snart slå dem i stycken, när både de och Engelsholm gå mig ur händerna."

Hans röst hade med ens blifvit vemodig, ty minnen från barndoms- och ungdomsår gledo med höstlöfvens svaga suckan genom hans själ, och när han i detsamma såg en flock vildsvanor lyfta och sträcka bort på spända vingar, kände han sig så underligt hemlös. Fanns väl en ensammare flyttfågel än han under himmelens fäste? Han gick några steg före Knut, ty han ville dröja en sekund däruppe på den öfversta terrassen och se ned i dalen, där den lilla ån flöt fram så lugn och blank. Sedan skulle han fortsätta ut mot fältet, styrkt af friden. Han öfverläste hastigt skötningsformuläret;** dess pompösa form roade honom. Detta öfverlåtande af gods och gård i vittnens närvaro hade något af påfvekyrkans ceremoniella högtidlighet, och det skulle nog inte töfva länge, innan den rigorösa nya tiden lagt af denna fädernas sedvänja. —

Så länge de gått genom den täta bokskogen, hade det förefallit lugnt, men när den lilla skaran hunnit ut på fältet, möttes den af en frisk vind, så sällsamt sval, att den midt i det dalande solskenet varslade nattfrost.

Erik Lange såg sig omkring på de vida markerna. Ännu i detta ögonblick voro de hans, men i nästa ... och i den arla morgonen skulle han rida bort öfver Jutlands hedar, Fyens sollysta slätter, Själlands gröna ängar. Han skulle inte stanna vid något af sina gods — ty ännu var han herre både till Bygholm, Solvig och åtta gårdar i Sönder-Jylland — han ville ej se dem ligga för fäfot. Först när han kunde förgylla slottens torn och tinnar med sitt eget guld, skulle han komma tillbaka. Och hvarför skulle det inte lyckas honom. Han erinrade sig de ord, hans mästare Paracelsus uttalat: "Den, som intet hoppas, förmår intet. Ty den allena hoppas, som vet. Ho, som intet vet, hoppas intet utan tviflar." När han fått den latinskola i Hersens, som han tänkte uppföra, färdig, skulle han lära piltarna denna aforism.

Han sänkte eftersinnande sitt spjut mot marken. Hvad han ändå hade mycket att uträtta i vetenskapernas namn. Om något var sannt, så var det detta: *vita brevis, ars longa.* Hur skulle han hinna med att utforska naturens många hemligheter, tyda stjärnornas vink, fördjupa sig i den latinska litteraturens mästerverk? Nej, för honom var det sannerligen icke att sitta här på Engelsholm och bränna salt! Hans öde skulle löpa vidare banor, det hade stjärnorna spått honom, och *astra regunt homines.* ***

Mälar-Restauranten

är

Stockholms mest moderna Restaurant.

Vidsträckt, härlig utsikt öfver Stockholm och Mälaren.

Utsökt franskt och svenskt kök.

Väl lagrade viner (dir. importerade).

Riks **99 26.** Allm. **93 51.**

Knut Brahe hade länge gått tyst, nu sade han skämtande som för att väcka svågern ur hans djupa tankar:

"Det lyster dig väl ej rätt gärna att dansa mera på Koldinghus?"

Erik spratt till.

"Hvarför spörjer du det?"

"Hm, jag mindes jungfru Gertrud Kaas' sorgliga frånfälle. Det säges ju, att kärleken till den ståtlige herr Lange vållade henne sådan men, att hon, ärlig och välboren jungfru, fick en slem hosta och gick i grafven."

"Det förlitar jag mig inte på," sade Erik lätt. "Kärlek, broder Knut, är som ett fint stoft; hvart man länder, flyger det en till mötes, men det blåser ock bort med vindens pust."

Knut rynkade ogillande de buskiga, ljusa ögonbrynen.

"Slikt tal anstår inte en ädel herre, Erik Lange, och bättre hade det kanske gått dig, om du fått en tuktig och gudfruktig kvinna kär, än att som nu söka den dig likar i hvar by och hvart landamäre."

Erik log.

"Du är stadd på brudgumsfärd, Knut, och passar till husbonde. Jag finner mera förnöjelse i sommarfågelslek, och det hörde du väl tidigare, att Erik Langes älskog aldrig binder med tyngande band. — Så, här är den plats, jag valt för skötningen", afbröt han tvärt samtalet. "Jep Heje! lös min kappa, och du, Andreas Sörensen, hjälp herr Knut Ottoson af med kappan."

De båda herrarnes kappor breddes på marken på något afstånd från hvarandra, så att en stor bar fläck blef synlig emellan dem. Bönderna ställde sig i ring rundt omkring, med spjuten vördnadsfullt sänkta.

I Jep Hejes gamla gråskäggiga ansikte ryckte det smärtsamt, när han såg sin unga herre, hvilken så ofta ridit gränsle på hans rygg, nu stå i begrepp att lämna fädernas torfva ifrån sig. Jep skulle villigt offrat sina ögon för herr Erik — och långt ifrån hade det inte varit den gången, då salpetersyran sjudit öfver inne i laboratoriet och åstadkommit ett stort elände.

Erik började med spjutet bräcka upp ett stycke gräsbevuxen jord, som han sedan lade på en flik af Knuts kappa, hvarefter han rätade upp sin smärta gestalt och framsade långsamt och högtidligt:

* Ego Ericus Lange nune committo domino nobilissimo Canuto Bradhe auctoritatem et plenariam potestatem prædii mei Engelsholmii scotando legaliter et possessionem tradendo corporalem."

I detsamma gled ett mörkt moln öfver solen, så att hela fältet låg i grådisig skymning, och några stora fåglar flögo ängsligt skrikande inåt skogen.

Erik hade blottat sitt hufvud, nu böjde han ett knä och lade ena handen mot jorden. Det var alldeles tyst omkring honom, inte ens den glade Knut ville störa honom, men han tänkte: "En vindleka är den, som ena stunden skrattar och gråter nästa!"

Eriks rörelse var hastigt öfvergående; när han och hans gäst senare sutto i kammaren igen, var han munter och han föreslog, att de skulle följas åt ner i bergstugan för att göra folket bekant med den nye herren. För att dricka Knuts välkomstskål skulle en hel tunna tysköl spenderas åt karlarne och tio potter körsbärsvin åt kvinnorna. Till kvällsmat skulle de högtidligheten till ära ha risgrynsgröt med smörhåla.

Knut gick in på förslaget. Det blef onekligen en smula tröttande att så länge sällskapa med den lärde Erik, och då han på en lång stund ej vetat, hvad han skulle svara på dennes besynnerliga och föga amusanta tal, hade han i stället tagit en bok från hyllan och låtsat läsa.

Det var Margareta Lange, som öfversatt den från franskan och Knut stirrade med sina ljusblå, något utstående ögon på den långa titeln: "En meget skjön Tractat om et christeligt Liff oc Leffnet, hvilcken er som en Undervisning Maade for alle dennem, der bekiende Christendommen til at skicke deris Leffnet

---

* De vises sten.

** Philippus Arcolus Paracelsus Theophrastus Bombastus af Hohenheim 1493 – 1541, schweizare, 1500-talets medicinska auktoritet.

* Hela jorden är den modiges fosterland, och hvar han är, har han himlen öfver sig.

** Användes fordom vid öfverlåtelse af jord.

*** Himlakropparna härska öfver människoöden.

* Jag Erik Lange öfverlåter nu åt ädle herr Knut Brahe all rätt till och makt öfver min gård Engelsholm genom laga skötning och öfverlämnande af jorden.

Köp Vänersborgs Balskor!

Bästa svenska fabrikat!

Lätta! Eleganta! Hållbara!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af

Aktiebolaget

A. F. Carlssons Skofabrik,

Venersborg.

Försäljas i minut hos de flesta skohandlande i riket.

effter oc forholde sig her i Verden udi Guds Lydelse effter wor Mesters oc Lowgiffners Jesu Christi Ordinantz oc Beskickelse. Oc un fordansket af Franczöske oc forbedret wed Erlig oc welb. F. Marg. L."

Knut Brahe måste erkänna för sitt eget jag, att han fann boken föga intressant, men det gladde honom dock storligen att få en så from och dygdig hustru, och med stilla andakt knöt han igen de styfva läderremmarna, ställde upp de goda råden på hyllan, tog ånyo det oumbärliga spjutet, som han ställt ifrån sig vid dörren och följde villigt Erik genom den smala, låga stenförstugan.

De mottogos med jubel. Herr Erik hade ju sin luta med, och då visste de, att han skulle sjunga och spela för dem. Ditmarsk-Johan sade illvilligt till Mickel Stallare:

"Han spelar sig i den ondes våld, sanna mina ord."

Metta Nielsdotter hade hört den hväsande rösten, och hon frågade:

"Vill du, att herr Erik skall kasta dig i fängelse för din arga tungas skull eller förgifva dig för ditt leda sinnes skull. Bättre vore du inte värd."

Och Metta gick stolt att sätta sig nära sin älskade herre, lämnande Ditmarsk-Johan i ångest för att hon skulle förråda honom.

Bland alla de visor Erik sjöng, var det ingen han så kände med som den ännu vid denna tid, i slutet af sextonde århundradet, mycket sjungna "Fuglevisen" om kung Kristian den andre. Han ackompagnerade sig på lutan, och de hvita, orkeslösa fingrarna gledo mjuka öfver strängarna.

Undfägnaden hade purprat de små tjänstepigornas och tärnornas kinder, men blodet sköt ännu snabbare fart, medan de lyssnade till sången och mindes ett och annat kärligt ord, som Erik Langes stilla, drömmande röst med de skiftande tonfallen hviskat till dem. En så hög herre ger med samma hand en smekning åt sin hund och sitt tjänstefolk; en så hög herre talar för att bli hörd, men ej för att få svar. Gud signe herr Erik, så vacker och god som han var, och så sorgliga som tonerna klingade.

Metta stödde hufvudet i handen och tänkte, att herr Erik själf var lik fågelkungen, och nog visste han, att många små fåglar skulle klaga bitterligen, när han drog bort. Nog visste hon också, hvem som var hök. Hon tittade med en hvass, förstulen blick på Ditmarsk-Johan, men lutade strax därpå hufvudet i båda händer, och medan hon lyddes till visan, droppade stora tårar ned för hennes röda kinder.

Erik Lange sjöng:

Alle smaa Fugle, i Skoven ere,
de give paa Högen stor Klage:
han river av dem baade Fjer og Dun,
han vil dem af Skoven jage.
Men Örnen han bygger i Fjældet ud.

Saa flöge de sammen i Egetop,
de lagde deres Raad paa ny:
Hvorledes de kunde en Fuglekonning faa
dennem kunde fra Högen fri.

Frem da traadte den söllige Krage,
hun var saa sorrigfuld:
"Kejse vi os den gamle Örn,
Jeg haaber, han varder os huld."

Gud han da hjælpe den fattige Örn,
som flyver over vilden Hede!
Han ved sig hverken Led eller Ly,
hvor han tör bygge sin Rede.
*Men Örnen han bygger i Fjældet ud.**)

* Ur folkvisan "Fuglevisen", diktad då Kristian II i april 1523 gick i landsflykt.

(Forts.)

LITTERATUR OCH KONST.

PÅ "UNGA SKALDER" lider vårt land i dessa tider sannerligen ingen brist — men hvar blifva de unga tonerna? Hvarje vår staplas nya poesiböcker på vårt bord, lyrikens källor lösas och melodierna frigöras. Men det är icke islossningens jubel och brus öfver känsloflödena. En blek och "förgrämd" Narkissos bespeglar oaflåtligt sitt eget anlete "i dammens stela och stilla djup". Melodierna stiga icke lärkogällt mot aprilhimmelns ljusblå kupa, utan falla tungt och trött i snårens djupaste skymning. Sådan är *Sven Lidman* i sin nya diktsamling *Källorna*, sådan *Wilhelm Ekelund* i sin årsbok "*Hafvets stjärna*" (Alb. Bonniers förlag).

Det är dock ett allt för rikt och äkta lyriskt flöde hos en sångare som Sven Lidman, det leder allt för påtagligt sina ådror från vulkaniskt glödande djup, för att det skulle vara möjligt att i längden dämma det inne inom en konstlad antik-kults, en affekterad gubb erotiks trånga bräddar. Den uppmärksamme lyssnaren förnimmer redan nu det underjordiska mumlet, som — låt oss hoppas det — förebådar den frigörande eruptionen, genombrottet som skall

— — "lyfta tusen droppars svall
i samlad stråle under vårvindsbruset:
en sång med klang af bristande kristall,
som stiger aningslös och stolt mot ljuset."

Och äfven om Ekelund åter och åter frågar sig, hvar han väl skall taga lifsblodets färg och glädjens klang ur sin själs "evigt samma dunkla svårmodsrymd", så vilja vi ännu icke förtröttas att vänta den förnyelse, hans ungdom och osedvanliga begåfning borde mäkta. Det skulle helt visst icke skada, om han försöksvis gjorde en början med den rent yttre formen, hvilken nu i sin konturlöshet, sin frihet från både rim och snart nog äfven de sista resterna af rytm sannerligen icke lämnar den stadga, en så vekvuxen andlig gestaltning kräfver. Ett lämpligt afpassadt harnesks tyngd har ofta förr kommit ynglingalemmar att härdas, och fjäderbusken, planterad i hjälmen, lockar grubblarens sänkta hufvud till manlig resning. Så kan ock omdaningen gå utifrån och inåt, liksom en hälsosam kroppslig gymnastik drifver lifssafterna att pulsera äfven kring själens rötter, och efter en blek och frostig vår kan en blossande sommar bringa

"festliga strofers ljusprakt,
i purpur hvälfva
en himmel öfver sången."

En diktarindividualitet af helt annat kynne är det som möter oss hos den kände naturforskaren och naturvännen, baron *A. Klinckowström*, hvars nyutkomna "jägardikt" *Örnsjötjuren* inom ramen af nio med episk utförlighet berättade sånger ger ett stycke svenskt herrgårds- och friluftslif af en välgörande äkthet och friskhet i färgen. Sant är, att Runebergs klassiska "Elgskyttarne" ibland låta sin imposanta skugga en smula hotfullt korsa baron Klinckowströms hexametriska vägar, som dessutom bjuda på åtskilliga både knaggligheter och gropar, men detta kan icke hindra hvarje läsare med sinne för det nationellt karaktäristiska i diktarens taflor att efter hand värmas och ryckas med, och äfven för läsarinnornas speciella smak är sörjdt genom en lagom spets af romantik i den kraftiga brygden. Som ett prof på författarens förmåga att lyckligt träffa svensk bergslagsnatur och herrgårdsstämning tillåta vi oss anföra följande stycke ur tredje sången, skildrande jägarskarans uppbrott efter en riklig frukost i den tidiga morgonstunden:

"Snabbt var måltiden slut, ty re'n på den grusade gården
hördes vagnarnas dån, då upp de körde från stallet.
Jaktvagnen först af de stolta herrskapshästarna dragen,
wursten och trillan därnäst, och alla fylldes vid trappan
snart af glammande män, af korgar, vapen och väskor;
piskorna smällde, jakthornet ljöd och de rullande hjulen
dånade hän öfver bron och bort långs dammiga vägen.
Först längs dalen det gick mellan ängar och odlade gärden,
svängde se'n öfver ån vid Gäddsjöns sydliga ända;
här voro ägorna slut och nu i ormande bukter
slingrade vägen åsarna upp, omgifven af tallskog.
Dock, när backens krön af de rullande vagnarna hunnits,
ilade blicken åt höger fritt långs sluttande fallen
hän öfver odlade fält med täta rader af skylar,
hän öfver ängar med betande kor och vassklädda stränder,
bortom hvars gungande säf den himlen speglande Gäddsjön
låg uti morgonens ljus likt en glittrande brynja af silfver.
"Bruket" där bortom man såg, med de vänliga husen och hyttan
tecknade klart mot en blånande grund af skogiga åsar,
tornade öfver hvarann; de närmaste tydliga, skarpa,
skiftande klart i växlande färg, därbortom de andra,
högre och mera i blått, till sist emot himlen de högsta
hägrande lika luftiga moln ur ett aflägset fjärran.
Svalt var i luften; på lingonets kvistar, på rodnande ljungen
växlande glittrade pärlor af dagg och demanter af rimfrost. —
Tyst var det ännu: buret af vinden till lyssnande örat,
svagt ljöd orrarnas bubblande spel långt ute på myren.
Hjulens och hofvarnas dämpade dån på den sandiga vägen,
blandadt stundom med bäckens plask bland klapprande stenar,
ensamt tystnaden bröt, tills fram emot milorna hunna
hviskande rösters sorl och hastigt tystade hundskall
hejdade vagnarnas rad i snabbt hänrullande loppet. "

Slutligen ha vi bland vårens versböcker att anteckna en debuterande "ung skald" *Peter Norden*, hvars lilla dikthäfte "*Jungfru Solsken*" dock icke förmår efterlämna något starkare personligt intryck. En viss formell talang kan ju innesluta framtidslöften, om författaren — som vi ha skäl förmoda — ännu tillhör de *helt* unga.

Samtliga dessa poemsamlingar äro utgifna af Alb. Bonnier.

*

Efter jämförelsevis lång tystnad har Storgårdens bekante diktare *Karl-Erik Forsslund* till våren framlagt en ny prosaberättelse, en omfångsrik "lefnadshistoria" i två digra delar, efter sin "hjälte" och det hela behärskande centralfigur kallad "*Göran Delling*" (Wahlström och Widstrands förlag). Hade man nu väntat något nytt, starkt grepp från den begåfvade författaren, något fördjupande inåt eller begränsande utåt af det i det hela ganska dimmiga och konturlösa naturevangelium, han i sina skrifter alltjämt predikat, så måste man känna sig ganska besviken. "Göran Delling" ger endast upprepade — och tyvärr ofta nog tröttsamt utsträckta — variationer på det gamla temat: den moderna kulturens absoluta fördömande och hänvisningen till ett primitivt naturlif såsom den enda återgången och räddningen.

Ingen skall förneka, att en omisskännligt äkta patos fyller författaren, bär upp och mångenstädes gifver hög flykt åt hans framställning. Men å andra sidan försvagas dess verkan af hans monomana ensidighet vid bedömandet af samtidens kulturvärden och genom en allt mer framträdande tragglig predikarton, som helt visst orsakas af författarens känsla af att för det mesta tala till väl så tjockgarfvade trumhinnor, men som icke dess mindre utgör en verklig konstnärlig fara. Imponerande i sin enkla storlinjighet är teckningen af morföräldrarne, den gamle hedningen och herren till Gammelbo gård och hans motsats och komplement, den naivt fromma och skrockfulla gumman, men dessa originella och fängslande anklanger upplösas och borttona tyvärr allt för snart, hvarpå ledmotivet utspinner sig på nytt i ändlösa modulationer.

Enformighet kan man däremot ingalunda tillvita vårens andra stora tvådelarsroman från samma förlag: *Hugo Öbergs "Makter"*. Författaren debuterade i tjol med stockholmsberättelsen "Sonen", som väckte ett för en förstling osedvanligt erkännande och utgick i tvänne upplagor. De förträffliga berättaregenskaper, som redan där röjdes, komma i det nya arbetet ännu briljantare till sin rätt. En så medryckande fart i stilen, en så osökt och verksam disposition af händelseförloppet möta icke hvar dag i svensk berättarkonst. Miljön är äfven här stockholmsk och lokalfärgen öfvertygande, ja, så *up to date*, att det väl må anses vara något för mycket af det goda och väcka farhågor, att vissa färger efteråt kunna "slå in" och kräfva artistisk efterretusch. Djärft, friskt och — hänsynslöst är det hela. Här växer en betydande ung kraft, därom kan ej vara tu tal. Må den konstnärliga ansvarskänslan också i tid vakna!

Till sist i denna vårens tid — med dess trånande känslor af flyttsjuka och reslust hos en och hvar, som har något af sträckfågelsnaturen inom sig — en bok som bättre än de flesta bör kunna tjäna som balsam för den sjuka själen: *Mari Mihi's "Stigmannens bok"* (Alb. Bonniers förlag). Författaren och hans starkt personliga begåfning äro förut välkända för Iduns läsekrets. Just den gammaldagstrygga old-gentleman-svenskhet, i pikant brytning med en sats ungdomligt käckt öfverdåd, som gjort honom till en man för sig som novellist, danar också af honom den förträffligaste turist som med svenskblå ögon alltid ser piggt och oförvilladt på de skiftande välska tingen. Ni kan icke välja en angenämare, gladlyntare och hjärtevarmare reskamrat, vare sig det gäller att uppfånga några fascinerade glimtar af det moderna Londons hemska lifskontraster, att på Madrids Plaza de Toros bevittna och fördöma en blooddrypande hetsig tjurfäktning eller att frampaddla en soldåsig kanalresa genom Hollands Waterland — "platt som en pannkaka, nyktert som ölost och välansadt som en klockartäppa, tulpanarosornas och de runda ostarnes hembygd", för att nu sluta med en liten blomma ur författarens egen örtasäng.

J. N—g.

TEATER OCH MUSIK.

VASATEATERN tycks sitta inne med förmågan att välja lämplig repertoar hela terminen igenom. Den sista nyheten, Edgar Höijer danska lustspel "Tant Cramers testamente", var återigen ett lyckligt grepp, ty stycket har i markant grad den danska lustspelsdramatikens förtjänster: en underhållande handling, intressanta människotyper gifna med etsande satir, och roande situationer och dialog. Mer kan man egentligen inte fordra.

Motivet: en rik gammal änkefru, efter hvars pengar hennes mindre förträffliga släktingar fika af all makt för att slutligen få sig dem tillförsäkrade efter vederbörlig afstraffning från den gamla damens sida, har ej så sällan behandlats i scenisk form, men icke dess mindre verkar det i den danska författarens stycke personligt kändt och dess giftighet utgör extraktet af ganska skarpa droger. Tekniskt taget går lustspelet dock ej fritt från anmärkningar, ty första akten lider af otympligheter i själfva byggnaden och den andra är onödigt utdragen, men har till gengäld ett par riktigt goda lustspelsscener. Tredje och fjärde akterna äro ypperliga.

Utförandet var på det hela taget godt. Hr Oscar Bæckströms dråpliga bon vivant af en musiker, en ärkeslarf och goddagspill, som förtroligt rör sig bland stadsbud, droskkuskar och ensamjungfrur, var helt enkelt utomordentligt roande, likaså hr O. Johanson, hvars fjantiga, men genomhederliga lagerbokhållare gaf ett nytt bevis på denne skådespelares individualiseringsförmåga och gedigna konstnärliga sträfvan. Vidare är att framhålla hr Knut Nybloms karaktäristiskt modellerade adjunkt, fröken Olga Andersson, hvars ensamjungfru besatt all nödig käckhet och fägring, hr Hedlund som en advokat utan processer o. s. v.

På fru Hagmans axlar hade lagts den tacksamma och mycket fordrande hufvudrollen. "änkefru Cramer", och hon förstörde den ingalunda, därtill är hon för samvetsgrann och för rutinerad. Hvad hon ej förmådde ge var nödig pondus och tillräckligt af den öfverlägsna ironi, hvarmed hon håller sin kära släkt i schack. I alla händelser var hennes utformning af figuren ett godt arbete och förtjänar erkännande. *E. H—n.*

ÖSTERMALMSTEATERN. Man kan ju ha både ett och annat att konstnärligt invända mot Meyer-Försters famösa skådespel "Gamla Heidelberg" och ändå tycka, att det hederliga paradstycket — som kommit så många vackra ögon att le och tåras, så många flickhjärtan att klappa och så många direktörsplånböcker att sprängfyllas — förtjänt ett bättre öde efter döden än att behöfva gå igen och spöka som den sorgliga "operetten" Unga Heidelberg, utstyrd i hrr Krenn, Lindau och Norlanders litterära trasor och framförd vid en sorts sorgemusik, grafplundrad från salig Millöcker, som väl också borde få hvila i frid. Det kan ej heller falla oss in att offra papper och tryck på någon sorts kritisk presentation af det arma teaterspöket, som sannerligen bör mera beklagas än hånas. Däremot skulle vi gärna ha velat öppna en liten enquête med vederbörande teaterdirektör angående hans åsikter om gränserna mellan en operettscen och ett dimemuseum — *om* nu icke en rik erfarenhet visat, att detta är så i grunden hopplöst. För en modernt smart teaterverksamhet ges nämligen inga andra gränser än de som inskrifva publikens dumhet, tålamod och slösaktighet. Och dessa äro, som bekant, i vår kära hufvudstad snart sagdt oändliga. *J. N—g.*

FEMTE SYMFONIKONSERTEN på påskdagen, den sista i Beethoven-serien, fick ett storartadt förlopp genom ett lyckligt framförande af "den nionde", detta gigantiska och mycket omdiskuterade verk. Den förstärkta orkestern löste sin uppgift på ett sätt som lände den och dess dirigent, hr Nordqvist, till all heder. Äfven solisterna, fröken Hulting, fru Claussen samt hrr Menzinsky och Wallgren, skilde sig i det stora hela väl från sina omänskliga uppgifter, så ock den med solister från operan förstärkta kören. Det stormande jubel, som tonsättaren vill uttrycka i denna verkets kolossala sista sats, har dock alltid svårt att helt meddela sig åt åhöraren, som ej kan undgå att märka de rent tekniska svårigheterna för den mänskliga rösten. I öfrigt står den "nionde" som ett monumentalt bevis på den väldiga diktarandan hos Beethoven. Programmet upptog äfven konsertarian "Ah, perfido", förträffligt sjungen af fru Mally Högberg, som ryckt in i stället för fru Schjerven, samt Coriolanusuvertyren. Publiken, som fyllde operasalongen till sista plats, var märkbart entusiastisk.

ANNANDAGENS O. D.-KONSERT, det sedvanliga vårbudskapet, ägde denna gång rum i en mindre vanlig lokal: Cirkus å Djurgården, som åtminstone från anmälarens plats tedde sig oväntadt fördelaktig som konsertlokal. Sångarne, som tagit plats å orkesterestraden å ena galleriet, hördes ypperligt, måhända äfven därför att hela den väldiga salongen var fylld till sista plats. Programmet upptog denna gång endast a-capellakörer, mera vanliga, blandade med några nya af Schubert, Petersson-Berger och Liljefors. De gamla togo lofven af de nya, och Stockholms-O.-D visade sig vara en behöflig rekrytering för det unga Upsala-O. D. Utrymmet medger här blott detta konstaterande.

AULINSKA KVARTETTEN afslutade i går Konstföreningens kammarmusiksoaréer för säsongen med en Mozartafton, som var talrikt besökt och genom sitt lätta program syntes bereda åhörarne rätt stor njutning. C-dur-kvartetten (E. P. Nr 17) är, med undantag af några inledande adagiotakter, alltigenom solljus och godlynt i anläggningen och tolkades liksom i öfrigt hela aftonens program med stor pietet. Pianokvartetten, g-moll, är ju också ett nöjsamt stycke, men hade kunnat utbytas mot ett mindre vanligt ensemble nummer, t. ex. någon af pianokvintetterna. Hr Stenhammars tolkning af pianostämman var delikat. Programmet afslutades med en "Serenade" (Eine kleine Nachtmusik) för stråkkvartett och kontrabas, en kompositionsart, som ju speciellt roade den tidens musici. För konsertbruk är den naivt skämtsamma genren ej så ägnad som fastmer såsom just "Nachtmusik", men har i alla händelser sin lustiga stilart och väckte också genom den redbara tolkningen stort bifall. Hr Stanek medverkade i kontrabasstämman.

FRÖKEN SIGNE STANZEN, en ny lofvande sångerska, elev af den inom sångarkretsar välkända sånglärarен hr Karl Nygren, konserterade den 10 d:s i Vet.-Akad. hörsal och väckte genom sin särskildt i höjden fylliga röst och genom sitt intelligenta föredrag åhörarnes fulla sympati. Speciellt i de två operafragmenten ur "Figaros bröllop" och "Valdemarsskatten", som hon föredrog, visade hon tydliga sångdramatiska anlag, och äfven i romanser, som kräfva större bredd i föredraget, visade hon en omisskännlig talang. Tonansatsen i mezzavocet var dock odeciderad och tarfvar omvårdnad. Hr Runnqvist spelte ett par violinsoli och fröken Anna-Lisa Carlander assisterade vid pianot på ett sätt, som förtjänar de amplasle loford.

Marguerite

ny, utsökt parfym,

kan i fråga om finhet, fyllighet och styrka fullt jämföras med den bästa franska.

Säljes i de flesta välsorterade parfymbutiker.

Hylin & C:os Fabriks-Aktiebolag.

HR RICHARD ANDERSSON gaf härom dagen konsert med tre af sina mera avancerade elever och med biträde af orkester under hr Aulins ledning. Alla tre eleverna, fröknarna Runbäck, Berwald och Inge Petersson väckte redan förra året vid liknande tillfälle berättigade förhoppningar och dessa visade sig nu på väg att gå i lycklig fullbordan. Särskildt väckte fröken Astrid Berwald genom sin ypperliga teknik och sin musikaliska uppfattning det största bifall. Äfven kraftprofvet att spela två konserter, Rachmaninoffs intressanta i c-moll och Chopins salongsmässiga i e-moll, är värdt erkännande, i synnerhet som det aflopp så lyckligt. Fröken Petterson tolkade med stor rytmisk precision och fullödig teknik en burlesk af R. Strauss, där dock det burleska hufvudsakliga ligger i orkesterbehandlingen (t. ex. pukorna).

Fröken Runbäck tolkade med stor bredd Schubert-Liszts "Wandererfantasie" och gaf liksom de andra damerna ett nytt bevis på förträffligheten af hr Anderssons pianoundervisning.

Patrik V.

FRU CLARY MORALES romansafton en af påskveckans aftnar var fåtaligt besökt, men den publik som kommit tillstädes, hade fullt utbyte af sina offrade timmar, ty konsertgifvarinnan sjöng med intelligens och mindre vanlig röstfägring kompositioner af våra unga svenskar, Stenhammar och Alfvén samt af Sjögren, Norman och Valentin m. fl.

Hr O. Morales skötte fint och påpassligt akompanjemanget.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 22—28 APRIL 1906.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; fransk biffstek med maitre d'hotel-smör och brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med gifflar. Middag: Klar buljong med sparrisknopp; gröna bönor (harricots-verts) med rördt smör; slottstek med potatis och salader; blancmanger med mandel.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; glödstekt sill med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Pudding af kött med risgryn; sviskonsoppa med vispad grädde och skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelette med potatis och skinka; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttsoppa; kokt kolja med smör och ägg samt potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckkorf med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kall slottstek (rester från söndag) med blomkålspudding; rabarberpaj med vispad grädde.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kokt sill med smör och ägg samt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärter med fläsk; ugnspannkaka med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord: stekt pannkaka med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt brynt lammbringa med ris; soppa på apelsinsaft med skorpor.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; njursauté; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtpuré med stekt bröd; paneradt fläsk med potatismos.

RECEPT:

Fransk biffstek med maitre d'hôtel-smör (f. 6 pers.). 1 kg. benfri fläskknare, 1 liten msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar.

Till stekning: 2 msk. smör (20 gr.).

Maitre d'hôtel-smör: 1 1/2 hg. smör, 2 tsk. fint hackad persilja, 1 1/2 tsk. citronsaft.

Till garnering: Fransk potatis, persilja.

Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten, skäres i 1 cm. tjocka skifvor, hvilka bultas på båda sidor och beströs med peppar och salt. En tackjärnspanna upphettas långsamt, smöret brynes däri, biffarna iläggas och stekas öfver hastig eld samt uppläggas på varmt serveringsfat. Pannan urvispas med litet kokande buljong eller vatten och såsen hälles öfver biffarna. Smöret rörres med persiljan och citronsaften, tills det är pösigt. Med en tsk., doppad i varmt vatten, tages små klickar af smöret och lägges en på hvarje biff. Anrättningen garneras med potatis kokt i flottyr, samt persilja.

Blanc-manger med mandel (f. 6 pers.). 1 hg. sötmandel, 5 gr. bittermandel, 1/2 liter tjock grädde, socker efter smak, 1 msk. sherry, 2 röda och 2 hvita gelatinblad, 2 msk. varmt vatten.

Till garnering: 25 gr. sötmandel.

Beredning: Mandeln skållas och drifves genom mandelkvarn, grädden vispas till hårdt skum, hvarefter sockret, vinet samt det sköljda och i varmt vatten upplösta gelatinet tillsättas. Massan slås i en geléskål och ställes på svalt ställe att stelna. Då blancmangern skall serveras, garneras den med den skållade och i fina strimlor skurna mandeln.

Pudding af kött med risgryn (f. 6 pers.). 1/2 kg. stekt eller kokt kött, 2 msk. smör (40 gr.), peppar, salt, en stor saltgurka, 4 dcl. stekså eller buljong, 1 kkp. risgryn, 1 1/2 liter oskummad mjölk, 1 ägg, 1 tsk. salt.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Köttet skäres i tärningar, drifves genom köttkvarn och brynes i smöret samt kryddas. Gurkan skäres i tärningar. Risgrynen skållas i hett vatten, påsättas i den kokande mjölken och få under rörning koka, tills de äro mjuka, då de upphällas att kallna, hvarefter det uppvispade ägget och saltet iröras. En form smörjes och beströs med de stötta skorporna. Gröten blandas med köttet, ett hvarf af blandningen iläggas, stekså sen påhälles, därefter lägges ett hvarf af gurktärningarna, så åter köttblandningen. Öfversta hvarfvet skall vara kött, puddingen öfversiktas med stötta skorpor och gräddas i ugn, samt serveras med stekså eller skiradt smör.

Degen behöfver ej stå att jäsa före inbärtningen i ugnen, när Ni bakar med Lagermans bakpulver "Tomten". Detta är beremot absolut nödvändigt vid användandet af pressjäst.

Omelette med potatis och skinka (f. 6 pers.). 1/2 lit. kokt kall potatis, 2 hg. rökt skinka, 1 msk. fint hackad portug. lök, 1 msk. smör (20 gr.), 5 ägg, 4 dcl. tunn grädde, 1/4 tsk. salt, 1/4 tsk. socker, 1 msk. fint hackad persilja.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Potatisen skalas och skäres i skifvor. Skinkan skäres i aflånga bitar. Löken fräses i smöret. Äggen vispas väl med grädden och äggstanningen afsmakas med salt och socker. En låg omelettform smörjes med kallt smör och häri nedläggas potatisen, skinkan och löken hvarfvis. Sist öfverhälles äggstanningen och den fint hackade persiljan strös öfver. Omeletten gräddas i god ugnsvärme, tills den fått en vacker gulbrun färg.

Blomkålspudding (f. 6 pers.). 2 medelstora blomkålshufvuden, 1 msk. ättika, 3 lit. vatten, 1 msk. salt.

Äggstanning: 4 ägg, 1/2 tsk. salt, 1/2 tsk. socker, 1 msk. mjöl, 6 dcl. god mjölk.

Till formen: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Blomkålen ansas på vanligt sätt och lägges i ättikblandadt vatten omkr. 1 tim. Den påsättes i 3 lit. kokande vatten, tillsatt med saltet och får koka, tills den är mör. Blomkålen upplägges på sikt så att spadet får afrinna.

Till äggstanningen vispas äggen med saltet, sockret och mjölet, hvarefter mjölken tillsättes. En pajform smörjes med smör och beströs med stötta skorpor. Blomkålen delas i bitar, nedlägges i formen och äggstanningen hälles öfver.

Puddingen gräddas i ugnen omkr. 1/2 tim. Den serveras till kött eller som mellanrätt, i senare fallet öfverströs den med litet rifven parmesanost innan den sättes in i ugnen.

Ugnspannkaka (f. 6 pers.). 3 1/2 kkp. mjöl, 1/2 tsk. salt, 3 ägg, 1 1/2 lit. gräddmjölk.

Till pannan: 2 msk. smör (40 gr.).

Beredning: Mjölet siktas i ett fat och blandas med saltet; äggen vispas tillsammans med mjölken och blandningen nedröres med slef i mjölet, litet i sänder, så att smeten ej blir klimpig. Den bör därefter stå ett par timmar, så att mjölet får svälla. Pannkakspannan upphettas långsamt och gnides väl ren med hvitt papper, hvarefter den smörjes med smör. Pannkakssmeten omröres väl, hälles i pannan, och pannkakan gräddas vackert gulbrun i god ugnsvärme. Af denna sats blir 3 pannkakor.

Soppa på apelsinsaft (f. 6 pers.). 2 msk. potatismjöl, 1 1/4 lit. vatten, 4 dcl. apelsinsaft, 3 apelsiner.

Beredning: Potatismjölet utröres i 1/2 kkp. af vattnet. Det öfriga vattnet kokas upp med apelsinsaften, hvarefter afredningen tillsättes och soppan får ett godt uppkok. Den afsmakas och upphälles att kallna. Apelsinerna skalas och delas i klyftor eller skäras i skifvor, hvarvid alla kärnor borttagas noga. De läggas i soppskålen och soppan serveras med skorpor eller biscuits.

Paneradt fläsk (f. 6 pers.). 750 gr. magert lättsaltadt fläsk, 1 ägg, 1 kkp. stötta skorpor, 2 msk. smör eller flottyr.

Beredning: Fläsket skäres i skifvor, svålen borttages och fläskskifvorna bultas väl på båda sidor samt doppas i det uppvispade ägget och vändas i de stötta skorporna. En tackjärnspanna upphettas långsamt, smöret eller flottyren upphettas däri och fläsket nedlägges samt får steka vackert gulbrunt på båda sidor. Det upplägges på varmt serveringsfat och serveras med stufvade grönsaker.

Vårsaisonens nyheter

nu inkomna

Holmbloms Kappaffär,

NORRMALMSTORG.

LEDIGA PLATSER

Vid Ronneby 5-klassiga, statsunderstödda samskola
blir till instundande hösttermin en lärarinneplats ledig. Hufvudämnen: modersmålet, historia, engelska eller eventuellt tyska.
Löneförmånerna 1,100 à 1,200 kr., beroende på kompetens. Dessutom pensionsbidrag.
Ansökningar mottagas inom 1 maj under adress doktor J. Th. Grönwall, Ronneby.

Vid Lindesbergs Samskola

blir till hösten 1906 en lärarinneplats ledig med undervisningsskyldighet i tyska, engelska och svenska. Lön 1,100 à 1,200 kr., beroende på kompetens, jämte pensionsbidrag. Till styrelsen ställda ansökningar insändas före den 25 april till läroverkets föreståndarinna.

FÖR en lärarinna med seminariebetyg, kunnig i musik och språk samt talande tyska finnes plats ledig nästkommande höst i officersfamilj på landet för att undervisa en 12-årig dotter. Svar till »Officersfamilj» adr. Ulfstorp.

Lärarinna
anställes hösten 1906 vid förberedande skolan för gossar i Gäfle för att undervisa i kl. 1—3 jämte träslöjd. Kompetens: högre flickskola och seminariekurs eller motsvarande samt utbildningskurs i träslöjd. Lön 800 kr. med 100 kr. förhöjning efter 5 och 10 års tjänstgöring. Platsen sökes innevarande månad hos föreståndarinnan.

Unga damer

som vilja utbilda sig till kontorister, slöjdlärarinnor och hushållerskor eller förskaffa sig kompetens för inträde vid posten och telegrafen, erhålla prospekt mot 2 porton från Praktiska skolan, Katrineholm. Obs.! Undervisning äfven i porträtt- och akvarellmålning.

ÖNSKAS sjukgymnast villig att taga anställning för 2 månader från slutet af april. Måste kunna engelska. Vilkor och referenser med omgående. E. Hultman, 118 Lansdowne Place, Brighton, England.

SJUKSKÖTERSKA, duglig, pålitlig och med godt sätt mot de sjuka erhåller förmånlig plats. Företräde lämnas den som därjämte är musikalisk. Ansökning med alla nödiga upplysningar lämnas i bref märkt »Treflig sjukstuga» till Allm. tidningskont. Gust. Ad. torg

Kontorsplats.
För en bättre, villig och pålitlig flicka med god skolunderbyggnad, kunnig i tyska och engelska, med godt betyg från innehafd anställning, finnes god plats till 1:sta nästkommande maj, om anmälan göres till Uppsala-Ekeby Aktiebolag, Uppsala.

Kvinnligt skrifbiträde.

Hos ordinarie häradshöfding i stad i Ångermanland finnes från början af augusti månad plats ledig för rask renskrifverska med god handstil, hälst förut van vid sådan skrifning. Utom fritt vivre och husrum kan påräknas minst 200 kronors kontant aflöning årligen. Svar med fotografi, åldersuppgift, stilprof och referenser till »Ordinarie häradshöfding» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

VID Skolhemmet i Vänersborg för blinda döfstumma behöfvas för nästa läsår 3 à 4 lärarinnor. Lön: 200 à 400 kr. jämte allt fritt. Kompetensvillkor: Högre flickskolebildning jämte småskole- eller idiotlärarinneexamen samt någon undervisningsvana. Ansökningar inlämnas före 1 maj till föreståndarinnan.

Värdinneplats.

Snäll bildad, huslig flicka eller ung barnlös änka får god plats att sköta och förestå änklings hem i stad i mellersta Sverige och handleda en 10 års flicka. Litet hushåll och jungfru finnes. Svar med fotografi och lönepretentioner före 20 dennes till »Köpman», Iduns exp.

Föreståndarinna,

kompetent att sköta ett skolhushåll i Jönköping, best. af 5 barn, önskas till höstterminens början. Under ferierna ledighet. Löneanspråk och ref. uppgifves till »C. H. L.», Iduns exp.

I prästgård vid Ringsjön

kan flicka, som är villig deltaga i förekommande göromål, få lära hushåll; äfven konstväfnad. Svar till »Prästfru», Kungshult p. r.

Husföreståndarinna.

En bildad och duktig yngre dam kan få fördelaktig post hos en respektabel herre. Biljett, hälst med fotografi (som returneras), märkt »Vacker handskrift» sändes till Bureau Sanitas, Kristiania.

N. B. Reflekteras endast på prima referenser!

En frisk, god och enkel flicka får genast plats hos tjänstemannafamilj i norrländsk stad, att vara frun behjälplig med hemmets och barnens vård och till sällskap under mannens tjänsteresor. Sommaren tillbringas i fäbodsstuga med härligt läge i Helsingland vid sjö i skog. Jungfru finnes. Svar till »Kamratskap och lön», Iduns exp.

SOM hjälp och sällskap åt bruksägarfru sökes bildad flicka som förut haft plats i större hem. Fin plats. Norra Inack:Byrån, Malmskillnadsgatan 27, Sthlm.

EN bildad och på samma gång anspråkslös flicka önskas som barnfröken i familj med två barn 5½ och 1½ år gamla. Den sökande bör vara verkligt barnkär, frisk och något kunnig i sömnad. Två tjänarinnor finnas. Svar hälst med fotografi till »Godt hem», p. r. Norrköping.

EN fint bildad flicka (mellan 25—30 år) af god familj, verkligt kunnig i hushåll och i musik erhåller plats som husföreståndarinna hos högre ämbetsman (änkling). Svar med fotografi och upplysningar märkt »Värdinna 27» sändes under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Å NYA Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm, etab. 1887, finnes goda platser söka för värdinnor, hushålls- och barnfröknar.

FRISK, barnkär, anspråkslös och pålitlig barnfröken eller barnsköt. får plats i Sthlms närhet att sköta en ett års gosse. Svar till »H. N.», Iduns exp

Hushållerska,
stadgad, hälst troende, fullt kompetent att jämte jungfru förestå hushållet för 4 à 5 brukstjänstemän, erhåller plats 1 maj eller 1 juni om betygsafskrifter, fotografi och uppgift å löneanspråk insändas till »Kontorshushåll» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.
Inga andra än fullt kompetenta göre sig besvär.

PLATSSÖKANDE

Exam. massös
med goda rek. önskar plats. Svar till »H. B.», p. r. Falun.

GODA hushålls- och barnfröknar, lärarinnor m. m. till familjer finnas anmälda å Inack. Byrån, Norrköping. Rikstel. 916

OBS.! Till 1 maj önskas plats hos mindre familj eller ungherre af 31 års bättre, enkel flicka. Flerårig vana att på egen hand sköta ett bättre hem. Svar till »E. B.» under adress S. Gumælii Annonsbyrå Stockholm f. v. b.

ELEMENTARBILDAD, något musikkunnig 18-årig flicka önskar i höst eller i sommar plats som lärarinna i familj. Har förut undervisat såväl privat som i skola. Betyg och rek. kunna företes. Svar till »R.», Iduns exp.

BILDAD flicka önskar komma i enkelt men godt hem på landet i mellersta Sverige, för att under hjärtegod husmoders ledning lära hems skötande särskildt matlagning. Familjemedlem. Svar utbedes fortast till »Fritt vivre 1906», Iduns exp.

UNG flicka, som genomgått K. Musikkonservatoriet önskar under sommaren mot fritt vivre undervisa i piano-, orgel- och harmonilära. Är äfven kompetent att sköta organistbefattning. Svar till »Sommaren 1906», Nya Tidningskontoret, Uppsala.

EN BÄTTRE flicka, musikalisk samt kunnig i vanliga hushållsbestyr, sömnad och handarbete, söker genast plats som sällskap och hjälp i familj. Har läst med barn. Svar emotses i biljett till »Familjemedlem D.», Göteborg, p. r.

EN UNG ordentlig flicka önskar plats att gå frun tillhanda nu eller framdeles. Svar till »Lisen», Lindås.

BILDAD engelska önskar öfver sommaren plats i familj att läsa och tala sitt modersmål. Svar till »C. A.» Iduns exp.

En bildad 19-års
flicka önskar öfver sommaren få komma till någon treflig, aktningsvärd familj som sällskap o. hjälp. Svar till »Elsa 19 år» Iduns Exp.

EN SNÄLL, gladlynt flicka önskar plats för barn eller som hjälp åt husmodern. Är ej kunnig i matlagning, men villig att hjälpa till med hvarjehanda sysslor. Svar till »24 år 1906», Iduns exp.

EN SNÄLL och vänlig flicka önskar plats att vara till hjälp och sällskap åt sjuk. Svar »Anspråkslös 1906», Iduns exp.

UNG, kvinnlig postelev söker anställning vid postkontor. Afskrift af betyg och förordnanden sändas på begäran. Svar till »Norrländska», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA, som genomgått 8-kl. läroverk och proårskurs, stud. tyska vid univ. i Tyskland samt i flera år tjänstgjort såsom lärarinna och äger studentbetyg i svenska och matematik (reala linjen) söker plats nu genast eller till sommaren. Svar till »Zendale», Iduns exp., f. v. b.

SOM husmors villiga hjälp söker bildad ordentlig flicka, kunnig i matl., bakning, sömnad, handarb., plats. Svar »Gladlynt» Iduns exp. f. v. b.

PLATS önskas som värdinna eller som sällskap, hjälpreda, af bildad, enkel, pålitlig flicka van vid husliga bestyr. Mångåriga betyg. Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm. Riks. 21 28. Allm. 150 67.

I GODT hem på landet önskar ett medelålders fruntimmer sköta hushållet på egen hand. Bra betyg finnes. Svar till »Arbetsam» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

17-ÅRS föräldralös flicka, som genomgått handelsskolekurs (incl. stenografi och maskinskrifning) söker anspråkslös anställning å kontor eller ock i familj där hon dels kunde tjäna familjefadern som sekr. och dels gå husmodern tillh. emot husrum och fritt vivre. Önskar i så fall anses som familjemedlem. Svar tacksamt till märke »Egen kraft» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

EN bättre flicka önskar medföljа ensam dam eller mindre familj till badort som hjälp. Svar utbedes till »Elsa 20 år», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

EN bättre musikalisk flicka önskar plats i familj som sällskap och hjälp. Vill anses som familjemedlem. Någon lön önskvärd. Svar inom 8 dagar till »Lydia», p. r. Landskrona.

Inackordering

erhålles på högt belägen herrgård i Värmland. God husmanskost, barrskog, fiskrik sjö, kräftfiske. Hushållselever mottagas. »I. M.», Karlstad p. r.

Pensionat für junge Mädchen

zur sprachlichen u. wissenschaftlichen Ausbildung, freie Teilnahme am Unterricht im Seminar für Erzieherinnen. Ausführliche Prospekte gratis.
Halle a. S., Harz 13. R. Mayer, Pastor em.

Å naturskön egendom

på mellersta Öland, invid Kalmarsund och nära lifligt trafikerad hamnplats kan hel inackordering erhållas under nästkommande sommar. Unga damer kunna om så önskas få undervisning i hushållsgöromål. Inackorderingspriset är 50 kr. för månad för hvarje person. Svar till »S.», tidn. Barometerns exp., Kalmar.

God inackordering

på landet i närheten af Norrköping kan erhållas. Tillfälle att lära tyska språket. Moderat pris. Vidare genom Inack.-Byrån, Norrköping. Rikstel. 916.

I GODT HEM på landet önskar ung flicka af god familj inackordering. Svar till »Ungdom» Iduns exp., Stockholm.

NORRA Inack.-Byrån, Malmskilnadsg. 27, Sthlm, förmedlar inackord., anskaffar Värdinnor, Lärarinnor, Hushållsbitr., Kontors-, Barnfröknar.

PENSIONAT WARFSHOLM, Klintehamn, Gotland, förordas som enkelt billigt hem för sommargäster och turister. Begär prospekt därifrån.

Garngärde Pensionat och Turisthotell
öppnas 15 maj. Härligt läge vid sjö och skog i liflig kyrkby i Dalarne. Kallbadhus finnes. Lätta kommunikationer. Ny innehafvarinna. Svar till Turisthotellet, Grangärde.

INACKORDERINGAR emottagas i ett vänligt, enkelt hem på landet invid järnvägsstation och Göta älf. Pris 45 kr. pr mån. Svar till »Enkelt hem», Elfängen.

EN snäll, anspråkslös flicka erhåller billig inackordering i enkelt landthem. Svar till »Enkelt hem 1906» Iduns expedition.

Inackordering.

Å vacker belägen plats vid Dalälfven, med utmärkta kommunikationer, gifves tillfälle till god inackordering för några damer hos tjänstemannafamilj. Svar till »Dalälfven» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

Inackordering,

god och billig erhålles å egendom inom Västergötland vid skog och sjö hvarigenom Göta kanals segelled löper. Lämpligt för dem som önska hvila, luftombyte och kalla bad. Pianino finnes. Matlagning får läras. Goda ref. Svar till »Hemtrefnad 1906» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

I TREFLIGT hem på landet, 10 minuters väg från mindre stad i vacker trakt af Bergslagen mottages inackorderingar, som önska sjukgymnastik och massage. Svar till »Exam. Sjukgymnast» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

YNGRE HERRAR eller damer erhålla god inackordering i vackert och centralt beläget hem i Dalarne. Svar till »Prästgård», Aspeboda.

För en föräldralös, 17-års flicka
önskas inackordering f. o. m. juni månad i respektabel familj på landet, där hon kan få deltaga i och sätta sig in i hushållsgöromål. Svar emotses under chiffre »F. L.» adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

INACKORDERING. Vid det naturskönt belägna Charlottendal, 30 min. promenad från Gnesta, emottagas sommarinackorderingar. Närmare meddelar fröken H. Wetterholm, Charlottendal, Gnesta.

FAMILLE Parisienne Distinguée habitant beau quartier très salubre reçoit quelques jeunes filles désirant apprendre le français ou étudier les Arts. Coût confortable. Références données et demandées. Mme Rey, 5 Avenue de la Bourdonnais.

WIESBADEN. Villa Hertha, högt, soligt läge, 4 min. från Kochbrunnen. Bad hemma, utmärkt vivre, hel inackordering. Mk. 4:50 — 7 — pr dag. Tyska, engelska o. franska talas (ej svenska). Rodway-André.

Sommarinackordering.

Å den naturskönt belägna villan Solviken i Vermland med lätta kommunikationer nära Venern, station och stad erhålles god, hemtreflig inackordering för längre eller kortare tid. Som rekreations- och hviloplats särskildt lämplig genom sitt härliga läge i barr- och löfskog. Referenser på begäran. Vidare meddelar fru Signe Westerdal, Alsters station.

NÅGRA flickor erhålla god inackordering på trevlig landtegendom vid vatten och nära stad i Södermanland. Rikstel. och piano finnes. Svar till »Agronomfamilj», Iduns exp.

Svenskt pensionat
för unga flickor i Lübeck. Närmare genom prospekt. Föreståndarinnan Fräulein Berta Seybold. Cronsforder Allée 43, Lübeck.

INACKORDERING erhålles i trefligt hem på Smålands högland, nära skog, sjö och järnvägsstation. Undervisning i hushållsgöromål om så önskas. Varma bad. Rikstel. Godt bord. 1:ma ref. Adr.: Udden pr Solberga.

Agenter sökas! 100 brefkort *gratis* vid första rekvisitionen! Begär först profver! *John Fröberg, Finspong.*

En synnerligen lämplig namnsdags- eller födelsedagspresent är en originallåda eller flaska äkta Farina Eau de Cologne. Nästan hälften inbesparas, om den köpes direkt å Kölnerlagret, 24 Smålandsgatan, Stockholm (öppet 9—6,30). Holländsk cacao, tvål och parfymer till partipriser. Begär priskuranter.

STYRKA OCH LIFSKRAFT

till svaga och plågade.

Det är lifsglädje, som »AJAX» Torr-Cell förlänar sin användare och hvilket gjort den så berykтad.

Lefnadsglädjen följer hälsan. »AJAX» Torr-Cell uppfriskar och förökar lifskraften, hvilket har lefnadsglädje till följd. Inga svaga nerver, ingen hopplöshet, ingen sjuklig mage eller liknande lidande mer.

»AJAX» Torr-Cell är, liksom namnet antyder, ett af torra celler bestående kroppsbatteri, hvilket bäres om midjan. Den ingjuter elektrisk ström i kroppen, medan Ni sofver, och benöfver ingen laddning, ingen preparering af något slag, men gifver ifrån sig ymnigt af sin strom, som medelst en regulator reglerås.

Ättiksbältena uppfunnos för fyrtio år sedan. Dessa äro sålunda fyrtio år efter sin tid. »AJAX» Torr-Cell är ny. Inom det elektriska området äro uppfinningar för fyrtio år sedan nu omoderna.

Vid användandet af »AJAX» Torr-Cell behöfvas inga syror, ingen ättika, som solkar kläderna. Hvarför då begagna sig af de äldre metoderna, när genom »AJAX» Torr-Cell, utan någon som som helst laddning eller besvär, kan erhållas tio gånger så stor styrka? Vi giva en reduktion för ättiksbälten i utbyte mot vår »AJAX» Torr-Cell.

Om Ni har reumatism, plågor och värk af hvad slag det vara må, svag mage, förlorad lifskraft och ungdomsenergi eller något lidande, som Ni vet har sin orsak i brist på styrka, försök »AJAX» Torr-Cell! Spänn den på, då Ni går till hvila (ingen laddning eller besvär af något slag), släpp på strömmen, och Ni känner den milda glöden af vital värme gjutas in i kroppssystemet under hela natten.

Försök den! Kom och se den afprofvas eller sänd efter en bok, hvilken, fint illustrerad, gifver fakta af intresse för alla män och kvinnor, hvilka åstunda hälsan. Vi sända den fritt till en hvar som sänder in denna kupong, eller ett brefkort är tillräckligt.

Gör ett besök!

Förevisning är fri!

Allm Tel. 76 48. Rikstel. 89 03.

SVENSKA ELEKTRISKA INSTITUTET,
(Afdelning 15) Regeringsgatan 9, Stockholm.
Var god sänd mig Eder fria bok: »En frisk själ och en frisk kropp!»
Namn: .....
Adress: .....

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 16 (1007) TORSDAGEN DEN 19 APRIL 1906 19:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:
IDUN, VANLIGA UPPLAGAN KR. 6:50
IDUN, PRAKTUPPLAGAN..... » 8:—
IDUN, BIBELUPPLAGAN..... » 11:50
IDUNS MODETIDNING..... » 2:—
LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

UTGIFNINGSTID:
HVARJE TORSDAG.
ANNONSPRIS:
25 ÖRE PR MM. FÖRE,
20 ÖRE EFTER TEXTEN.
FÖR UTL. ANNONSER 40 ÖRE.

HUFVUDREDAKTÖR o. UTGIFVARE:
FRITHIOF HELLBERG.
MOTTAGN.-T. KL. 2—3. ALLM. 402, RIKS 86 60.
BITRÄDANDE REDAKTÖRER:
J. NORDLING o. E. HÖGMAN.

BYRÅ:
51 DROTTNINGGATAN 51.
REDAKTIONEN KL. 10—4.
EXPEDITIONEN KL. 9—5.
ANNONSKONTORET 9—5.
ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.

ALLA SKRIFVELSER I REDAKTIONSANGELÄGENHETER BÖRA SÄNDAS TILL IDUNS REDAKTION, EJ TILL NÅGON RED.-MEDLEM PERSONLIGEN.
REDAKTIONSTELEFONER: ALLM. 98 03, RIKS- 16 46.

NORDISKA MÖBLERINGS-AKT.-BOL.
MALMÖ • STOCKHOLM • GÖTEBORG
18 Brunkebergstorg 18
är Sveriges största affär inom branschen.

I alla boklådor och hos alla Iduns kommissionärer
nyss utkommen, pris 50 öre,
IDUNS MODELLKATALOG n:r 2
med synnerligen rikhaltigt innehåll.
Expedieras äfven direkt från Iduns expedition till alla platser där återförsäljare icke finnes, om 50 öre insändes i postanvisning.

Barnängens Vademecum.
OBS.! Bland alla munvatten på hygieniska utställningen i Grand Palais, Paris 1902, var Vademecum det enda, som erhöll högsta pris, Guldmedalj, i sin egenskap af »antiseptiskt munvatten».
Barnängens Tekniska Fabrik,
H. M. Konungens Hofleverantör.

FÖRNÄMSTA MARGARIN
Arboga Margarinfabriks högsta märke.

Göteborgs Privata Handelsinstitut
Göteborg, Götabergsgatan 2. Rikst. 24 40.
Näst statens handelsläroverk Göteborgs mångsidigaste handelsläroverk med i regel 12 speciallärare Tidsenlig undervisning i *Bokföring, Handelsräkning, Stenografi, Maskinskrifning* m. m. Valfria ämnen. *Infödda lärare för tyska, engelska, franska och ryska samt för öfrigt förstklassiga lärarekrafter för alla ämnen. Sommarkurser med reducerad timplan och nedsatta afgifter med början 1 Maj och 1 Juni. Höstterminen börjar den 21 Augusti.* Termins- och årskurser. *Inträde hela året om. Mycket goda utsigter till framtidsplatser, isynnerhet för språkbildade damer och herrar.* Begär prospekt. Herrar principaler hela landet rundt torde för erhållande af kontorspersonal vända sig till institutet.
Föreståndare *Benno Rosenbund.*

Köttextraktet BONIT
i flytande och fast form samt i kapslar
rekommenderas.

På Världsutställningen i Liège 1905 tillerkändes ÖSTLIND & ALMQUIST, Arvika,

Diplômes d'honneur (Guldmedalj och särskildt hedersdiplom)
för Flyglar, Pianinon och Orglar.
Alla firmans utställda instrum. inköptes af k. direktionen för världsutst. lotteri.
Lager- och Filialexpositioner:
Göteborg, Kungsg. 15. Stockholm, Vasag. 50. Malmö, Baltzarsg. 10.
Begagn. tagas i byte. Begar priskurant.
Öfver 12,000 instrum. levererade.

Lektioner i Linnesömnad.
(äfven blusar, barnkläder etc.)
Praktisk metod, utan träckling. Hvarje elev disponerar en symaskin.
Karin Egnér Eva Egnér.
Styrmansg. 21, 2 tr. Rikst. 35 30. Allm. tel. 210 04.

Språk- och Hushållsskolan Fleurie
å egendomen Harfvestad utanför Linköping börjar sitt 12 arbetsår den 25 nästkommande Augusti. Prospekt sändes och anmälningar emottagas af undertecknade, föreståndarinnor.
Rosa Lönnies. Sara Ringborg.

Kejsar-Borax
Bästa toalettmedel
till dagligt bruk tvättvattnet förskönar hyn, gör händerna mjuka och hvita; tillika ett utmärkt rengöringsmedel för en mångfald ändamål i hushållet.
Utförlig beskrifning i hvarjeask.
Endast äkta i röda askar à 10, 20 & 50 öre.
Kejsar-Borax-Tvål
med finaste violdoft gör huden mjuk, ren och hvit. Erhålles öfverallt.
Specialitethos Fabriken Heinr. Mauk, Ulm a/D.

Vid **folkhögskolan** *å Lunnevad börjar 24:de kursen*
för unga kvinnor
den 7 Maj. Undervisning i allmänt bildande ämnen, handarbete och konstväfnad. Fullständigt program sändes gratis och anmälningar mottagas af skolans föreståndare H. ODHNER, adr. SJÖGESTAD. Rikstelefon.

H. G. Groms & Son,
Göteborg, Korsgatan 12,
rekommendera såsom särdeles goda kvalitéer:
Konjak ..... à 2,50 pr liter.
Whisky ..... » » » »
Portvin ..... » » » »
Madeira ..... » » » »
Häraf kunna erhållas: proflådor om minst 18 literbuteljer — sortiment enligt köparens önskan — 40 kr. pr låda, netto, fritt hvarje järnvägs- och ångbåtsstation.
Förskottslikvid torde åtfölja beställningen — enklast i postanvisning.

Östersjöbadet **Wisby** på Gottland
Kurort för NERVSJUKA.
Närmare meddelar Öfverläkaren Dr Kallenberg, Drottninggatan 77, Stockholm; efter 1 maj: Wisby. Badkontoret sänder prospekt.

Mälarbadet,
adress 12 Norr Mälarstrand med genomgång 11 Handtverkaregatan, Stockholm, är öppnadt och serveras 1:a, 2:a och 3:e klassens karbad, badstubad och medicinska bad för damer och herrar.
Särskildt rekommenderas
Simhallen
upplåten för damer tisdagarna kl. 5—10 e. m., torsdagarna kl. 10 f. m.—2 e. m.; öfriga tider för herrar. Rikstel. 38 14. Allm. 93 43.

Vid målning i hemmen
ifves det ingen lämpligare färg än Ripolin, som förekommer i 84 färgnyanser, torkar fort och lämnar en glatt, porslinsliknande yta. Den lättlhet, med vilken äfven den mest oerfarne kan nå »glänsande» resultat, har gjort Ripolinet omtyckt öfverallt. Beskrifning och färgkartor erhållas gratis o. franco från Le Ripolin, 24 Smålandsg., Sthlm.

Bälnäs hvilohem,
beläget invid Stora Lee i Dalsland c:a 10 minuters väg från Eds järnvägsstation. Lämpligaste rekreationsort för nervösa och konvalescenter. Hög och hälsobringande skogsluft. Sjuksköterska finnes å hemmet. Prospekt på begäran. Referenser: Doktor *M. Matell*, Göteborg. Provinsialläkare *A. Florén*, Hallsberg.

Petris Hafremjöl och Hafregryn
äro odisputabelt fortfarande de erkändt bästa, och billigaste, i handeln förekommande.
Hafremjölet
förordas särskildt af Herrar Läkare.
Köpare torde noga observera etiketten
A. Wilh. Petris Grynfabriks A.-B.
— Kungl. Hofleverantör —
Hvetlanda.

DEN FRISKASTE och Angenämaste är F. Paulis ELECTA Eau de Cologne
Ser ut så här

Praktisk undervisning
i linnesömnad meddelas af fröken E. Jonström. Brahegatan 40, I. Telef. interm. 36 26. Ref: Frkn E. von Feilitzen, Sturegat. 42 och Fru Signe Richards, Lilljansplan 4.

Linnetvätt. Kemisk Tvätt. Fläckuttagning.
A.-B. Inedals Tvättinrättning & Färgeri,
Inedal, Stockholm.
Allm. Tel. 62 19. Rikstel. 22 59.

EN BÄTTRE FLICKA
eller ung enkefru som önskar tillbringa sommaren på landet i naturskön trakt och sällskapa med ung fru kan meddela i biljett märkt »Sällskap», Gumelli annonsbyrå, Malmö.

Prenumerera på Idun.

Obs.! Franska snörlifssömmeriet i Stockholm är flyttadt till Norrmalmstorg n:r 1, en trappa upp i rymlig och väl belägen lokal. Begär prospekt.

Schweizer Siden är **bäst!**
Begär prof på våra **nyheter** för **våren** och **sommaren** till **klädningar** och **blusar: Habutai, Pompadour, Chiné, Rayé, Voile, Shantung, St. Galler Stickerei, Mousseline** 120 cm. bred, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och kulört.
Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger **direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt** till bostaden.
Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz),
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Mot skafsår,

tryck, ömma fötter, försträckningar m. m. rekommenderas Fil. D:r P. Håkanssons Salubrin af alla, som genom rätt användning lärt känna det.

Partilager hos

Geijer & C:o, Stockholm.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsare äger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift till »Till Iduns läkare»

D. S. 26 år. Se svar till Brita 2) i n:r 5.

P. P. P. Det förefaller oss sannolikt, att Ni har ägghvitesjuka. Säkerhet erhålles lätt genom urinundersökning (hos läkare eller eljes på närmaste apotek).

Bekymrad 19-åring. Se svar till Asvah i n:r 3. För vår del känna vi ej några »tillförlitliga» medel.

B. C. Som Ni torde inse, kan ej detta besvaras utan undersökning (bland annat äfven af Er magsaft).

Stina S. Se svar till Brita 1) i n:r 5. 2) Se svar till Tröstlös i n:r 3. Tills vidare kan Ni taga 4 stycken Blaud's järnpiller vid måltiderna under 6—8 veckor. 3) Helt säkert beroende på Er ålder och ej på svagheten.

Prenumeranten Frepa. Se svar till Femtiotvåårig fru i n:r 6. Hvad Er hudsjukdom beträffar, så är det naturligtvis omöjligt att ens gissa sig till, hvad det är fråga om, då ni blott upplyser om, hvar den har sitt säte, och ingenting vidare.

D:r —d.

TIDSFÖRDRIF

CHARAD.

Mitt första är en insekt,
Mitt andra mansnamn är,
Mitt tredje, i de flesta fall,
Sin faders tillnamn bär.
Mitt hela uti lifvet
Bemärkt sig föga gör,
Och i hvad som är skrifvet,
Blott till staffaget hör.

Murre.

HOPSKJUTNINGSARITMOGRYF.

1	2	3	4
1	× 16	× 12	× 14
2	× 10	× 5	× 16
3	× 9	× 7	× 15
4	10	8	15

1	2	3
	5	8	6
×	6 ×	10 ×	12 ×
×	7 ×	1 ×	9 ×
×	8 ×	8 ×	13 ×
×	9 ×	11 ×	11 ×

De båda figurerna sammanföras, så att de bilda ett helt. Siffrorna i de lodräta raderna utbytas mot bokstäfver, hvarvid här betecknade geografiska namn erhållas. Öfre figuren: 1) stad i Sverige, 2) stad i Finland, 3) halfö, 4) stad i Tyskland.

Nedre figuren: 1) stad i Tyskland, 2) stad i Sverige. 3) stad i Sverige.

Bokstäfverna i den rutrad, som bildas genom sammansk utningen, gifva namnet på en norsk stad.

Fix.

ARITMOREM.

14, 12, 6 = Del af människokroppen.
12, 10, 6 = Mejeriprodukt.
2, 8, 11 = Tillhör hunden.
15, 14, 6, 12, 9 = Del af dagen.
6, 4, 9, 5 = Metall.
10, 8, 13, 3, 15 = Verb.
3, 1 = Pronomen.
11, 3, 15, 5, 10 = Prydnad för djuren.
3, 7, 2 = Dryck.
6, 7, 8 = Räkneord.
11, 3, 15, 5 = Fågel.
10, 8 = Husdjur.
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 = Nyttig möbel.

H. M.

ORDGÅTA.

Af följande bokstäfver och stafvelser bildas åtta ord:

and, ar, b, bit, ek, e, el, en, er, en, f, fv, i, is, m, ro, st, sto, sö, tro, vä, är, ärg, öl.

Äro nu dessa rätt funna, bilda både begynnelse- och slutbokstäfverna titlar.

Orden äro: 1) Landskap i Sverige, 2) Arbetslokal, 3) Blekes om våren, 4) Kvinnonamn, 5) Stad i Tyskland, 6) Fisk, 7) Stad i Norge, 8) Växer i skogen.

H. M.

IFYLLNINGSGÅTA.

				4					
14	16	10	3	14	17	1	8	8	
	2	8	4	7	14	11	15		
		12	13	6	14	1			
			1	8	9				
				14					
			18	15	1				
		14	15	16	5	1			
	15	19	13	10	13	11	14		
13	1	7	14	1	8	11	10	5	

Orden äro: 1) vokal, 2) stad i Sverige, 3) sjukdom, 4) verb, 5) trädslag, 6) konsonant, 7) verb, 8) bostad, 9) blomma, 10) besökes ofta af herrar.

Äro orden rätt funna, bilda midtelraden namnet på en svensk stad.

H. M.

INITIALFÖRÄNDRINGSGÅTA.

Ärter.
Läsa.
Snus.
Gris.
Lod.
Visa.
Tvina.
Krut.
Borr.

I ofvanstående ord utbytas begynnelsebokstäfverna mot andra sådana, så att lika många nya ord erhållas. Dessa uppställas därefter i annan ordning, hvarvid deras initialer skola gifva namnet på en viss blomma.

Maurice.

DIAMANTGÅTA.

				1	a				
			2	a	a	a			
		3	e	e	e	e	e		
	4	e	i	i	k	k	k	k	
5	l	l	m	m	m	m	m	n	n
	6	n	o	o	o	o	r	r	
		7	r	r	r	r	r		
			8	s	s	t			
				9	t				

Bokstäfverna ordnas så, att man erhåller samma ord på de hvarandra motsvarande lod- och vågräta raderna: 1) bokstaf, 2) fisk, 3) smådjur, 4) en vis domare, 5) väglängd, 6) titel, 7) del af en växt, 8) adverb, 9) bokstaf.

Fix.

LOGOGRYF.

Hufvudordet.

En blomma är jag, ej en sådan dock,
I brudbukett och vaser plägar prunka.
Och aldrig har jag prydt en skönhets lock —
På hufvudet hon skulle åt mig runka.
Uti ett knapphål har mig ingen fäst
— för stor effekt jag skulle visst där göra,
Och världen undrar, om en sådan gäst
Man ej till »Tufvan» genast borde föra.

Men ändå blommar jag till allas fröjd;
Är jag då hvit, så blir värdinnan nöjd
Och med en min man då min finhet prisar.
Tyvärr är ej min doft så fasligt rar,
Om dylik småsak man ett fel vill kalla,
Reseda, ros och lilja bättre har,
Men jag är mer solid än dessa alla,
Och denna egenskap tör väga opp
Hvad som i andra stycken kan mig fattas,
Och därför är det nu mitt vissa hopp
Att jag, just som jag är, till fullo skattas.

Småorden:

Nåväl, på denna grund, jag börjar nu,
Att bjuda på portioner af mitt hela:
Hvad förr hon gjorde, hednatidens fru,
När mjöl i skäppan började att fela.
Det hjälpte ej, om hon var slö och trött.
Då mannen sade barskt: Du — hvad? — min kvinna!

Prisbelönt med guldmedalj vid världsutställningen i Liége.

»MUM», bästa kraftnäring för barn. Intyg och förord från legitimerade läkare och barnasyler. Svenskt fabrikat tillverkadt under kontroll af D:r C. Setterberg. Fritt från stärkelse och cellulosa och hvarje för d barn skadligt ämne. Säljes i stora burkar om 400 kcm. till kr. 1.75 hos apotekare och handlande.

A. W. Friestedts Fabr. A.-B., Stockholm.

**Messaline-
Radium-
Louisine-
Taft-
Randigt
Rutigt**

SIDEN i alla prislägen; **franko** och **tullfritt** till hemmet.

Profver omgående.

Sidenfabrik. HENNEBERG, ZÜRICH (K. o. K. Hoflev.)

Vi erbjuda nedanstående genombrutna elegant spetsgarn. blus t det enormt låga pris af kr. 7 50 o. är priset på våra halffärd. Linne, battistrober. Linne Pongesid - & Battiste-Blusar, Korsetter, Skodon, Underkläder, Boor, Skärp e:c. i förhållande härtill. Begär katalog.

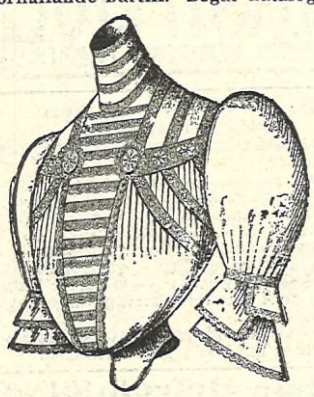

Wiener-Engroshuset,
36 Gula Kungsholmsbrogatan, Stockholm.

Oöfverträffad 50 öres Tvål

Försäljes af Parfym- och Speceri-handlande.
Generalagent i Sverige för Parfumerie 4711, Köln, Emil Boström, Stockholm.
Telegramadress 4711. Riks-Telefon 4711. Allm. Telefon 4711.

Det bästa hvetemjölet

Vår-Katalogen

är utkommen

och sändes till landsorten gratis och franko om denna annons åberopas.

A.-B. Nordiska Kompaniet, Stockholm.

Prenumerera på Idun!

Prenumerera på Barngarderoben.

SUNLIGHT Tvål

Ylle hvarken krymper eller blifver hårdt, om Ni tvättar det med Sunlight Tvål. De utmärkta oljor och fettämnen, hvaraf den tillverkas, samt frånvaron af fritt alkali, förhindra detta.

Fullständig bruksanvisning på omslaget af hvarje stycke.

Dröj ej att börja använda

A. B. LINGONS, Göteborg,

SYLT & SAFT.

VARUMÄRKE

Högsta kvalitet. Billigaste pris. Finnes i hvarje Speceriaffär.

Patent. **Hafregryn.**

Gyllenhammars Hafregryn och -mjöl ha finaste smak, äro till följd beredningssättet de hållbaraste.

Gyllenhammars Barnkraftmjöl — det bästa för barnen.

Handväfda Linneväfnader.

Duktyger, handdukar, lakanslärft, näsdukar m. m., köpas bäst och billigast från Kungsäters Linneväfveri, Kungsäter. Katalog och profver gratis och franko.

Reumatisk värk

botas säkert med Myrbalsam, säljes à 1 kr. i Tidn. kont. Hamng. 8, Sthlm.

SVEA HAFREGRYN OCH BARNKRAFTMJÖL äro och förblifva bättre än alla andra i marknaden förekommande märken.

Hon måste svara, underdånigst sött,
Strax, kære man, så fort som jag kan hinna.
Från hedenhös vi flytta oss i hast
Till andra tider och till andra seder:
Vi få då först ett nödvärnsvapen, hvasst,
Hvarmed en katt ur klämman bra sig reder,
Och se'n ett käril, som man format rundt,
Af något skäl — vi gissa ej det rätta —
Om icke, att det vara skall förundt,
För alla att sig lika nära sätta.
Ett litet hem för människa och djur —
Med bokstaf stor kan ordet mans-namn blifva —
Och sedan, hvad om våren, lik en skur,
Från blomrik buske kan för vinden drifva.
En söndagsjägare, så sägs det, ofta gör,
En — hvad? — för att ej skylla honom för än flera,
Och om en — hvem? — i flykten ändå dör,
För ett hans skott, skall folk det konsternera.
En stjärna uti becksvart, stormig natt,
Som mot ett ängsligt öga vänligt blinkar.
Hvad för den lärde är en dyrbar skatt.
Ett målkärl håller mer än nutids hinkar.
Ett simpelt ord, men det får ändå stå,
Betecknande en ligapojkes dater.
Ett djur, hvars tjocka päls är raggig, grå,
En fisk, som slingrig är i sina later,
En färg, så genomskinlig, skön och ren,
Att den fått plats inunder himlabågen.
I tråfull tonart går vår visa, se'n,
Att väcka vemod upp i mänskohågen.
Ett föremål med form som vår planet,
Och liksom denna danad till att sväfva,
Men skiljer sig från jorden, som man vet,
Däri att cirkelns gränser äro mera snäfva.

Sibylla.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I n:r 15:

CHARADEN: E-vig-het-en.

LOGOGRYFEN: Breflådan. Småorden: Råd, Dan, alu, Brand. alf, dåre, fred, lera, ål, flå, råd, lånad, bar, blå, fal, and, Faber, ådra, barn, arf, fåle, ba'.

FYRKANTEN: 1) aster, 2) Sture, 3) Tunis, 4) Erika, 5) resar.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA.

Litteraturvän. Ni kan vara fullkomligt lugn — det är verkligen den allbekante norske författaren Alexander Kielland, som är död, och det porträtt, som Idun meddelade i förra veckans nummer, är alldeles riktigt. Det är blott det vittra hvar-åttondedags-magasinet i Göteborg, som, helt visst ensamt i hela vårt land, sitter inne med den uppfattningen, att det är Arne Garborg, som författat »Garman Worse», »Novelletterna» m. fl. af de Kiellandska verken och som nu »från en tidigare skriftställarverksamhet» afsomnat i Bergen.»

R. H. Endast en enda fråga, innan vi besluta angående införandet af er artikel: Om gift kvinna erhåller »fullständig ägande- och nyttjanderätt till sin enskilda förmögenhet af hvad slag den vara må, såväl den hon före giftermålet äger, som ock den hon möjligen i framtiden kan komma att ärfva eller förvärfva» — är det då meningen att gift man skall äga samma oinskränkta rätt öfver sin förmögenhet eller arbetsförtjänst utan någon hänsyn till eller ansvar för familjens ekonomiska upprätthållande?

M. L. N. Vi betvifla ej att eder framställning i mycket kan vara välgrundad, om den än i vissa punkter synes oss lida af någon öfverdrift. Den kräfver emellertid en litterär putsning, innan den kan tryckas, och få vi tid, skola vi verkställa en sådan.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»23 år» Carlsborg. 1: 60 pr gång. Likvid i postanvisning.

AKTIEBOLAGET STOCKHOLMS DISKONTOBANK

Hufvudkontor STOCKHOLM, Regeringsgatan 8.

Filialkontor: **Hötorget 8** och **Odengatan 55**. Afdelningskontor i **Norrtelje**.

Emottager penningar å alla vanliga inlåningsräkningar till högsta gällande ränta.

Hemsparbössor afgiftsfritt.

Sundsvalls Enskilda Bank

22 Fredsgatan 22

Sparkasseränta — 4 proc.

Uthyr Kassafack,
årshyra från 15 kr.

För vårplanteringen.

Finaste ROSOR, såsom La France, Carol Testout, Fisher & Holmes, Kaiserin A. Victoria. Jules Grolex, Victor Verdier, Baron Boustetten m fl. i friska och starka lågförädlade exemplar 10 st. 5 kr. 25 st. 14 kr. Nyhet Fru Carl Druschki, snöhvit, extra stark pr st. 1 kr. Stamrosor samma sorter 2.50 pr st., 10 st. 20 kr. försändes mot efterkraf

J. L. Stöm, Norrtelje.

Gustaf Piehls Bryggeri-A.-B

Stockholm 66 Götgatan 66 Stockholm

rekommenderar sina tillverkningar af:

Lager-Öl, Lager-Dricka

Pilsner-Öl, Iskällar-Dricka

samt såsom specialitet:

Pilsner-Dricka

Allm. telef. 36 56. *Rikstel. 18.*

Prisbelönt i Lübeck 1895, Malmö 1896, Stockh. 1897.

Prisbelönt i Lübeck 1895, Malmö 1896, Stockh. 1897.

Privata högre lärarinneseminariet i Lund

mottager till hösten nya elever i första afdelningen Läroanstaltens uppgift är att utbilda lärarinnor för de högre flickskolorna och hemmen. Kursen treårig. Fr. o. m. andra afdelningen två linjer: en humanistisk och en matematisk-naturvetenskaplig. Undervisning delvis genom föreläsningar af universitetslärare. Tillfälle till grundlig praktisk utbildning är tillförsäkradt eleverna. Villkor för inträde: 1:o) att hafva fyllt eller under kalenderåret fylla 17 år; 2:o) godkändt afgångsbetyg från högre elementarskola eller g:m. inträdesexamen ådagalagda kunskaper. Är betyget äldre än 2 år, förbehåller sig styrelsen rätt att afgöra, om examen behöfves eller ej. Ansökan om inträde, åtföljd af frejd- och läkarebetyg, bör insändas till styrelsen före den 15 Juni. Närmare meddelar läroverkets föreståndarinna Fr. Marie-Louise Lundström, St. Södergatan 30.

Styrelsen.

En antik äkta sjal,

föga använd och i godt stånd finnes till salu. 3 1/2 m. lång och 1 3/4 m. bred vackra färger och stilfullt mönster. Reflekterande torde hänvända sig till ägaren und. adr. »Lucia», Borlänge p.r

Tidaholms Fantasimöbler

rikhalt. urval i fornn. stil. Fullst. rumsmöblemang utföras i alla olika variationer efter order. Mod. mönster. Begär prisuppgifter från **Tidaholms Bruks Aktiebolag,** *Tidaholm.* Försäljningsmagasin, Beridarebansg. 27, Birger Jarlsg. 1, Stockholm.

Maltestorps pensionat,

inrättadt efter utländskt mönster och beläget i en vacker trakt i närheten af Malmö, börjar 1 september sitt 2:dra läsår och mottager unga flickor, som vilja förkofra sig i franska språkets talande, engelska, tyska, musik, handarbete, (linnesöm, klädsöm).

Äfven skolungdom mottages med undervisning i alla till skolan hörande ämnen.

Förstklassiga utländska lärarinnor. Afgift 100 kr. i mån. Närmare upplysningar genom pensionatets föreståndarinna.

OTTONIE NORSTRÖM.
Maltestorp, Sjöbo.

Referenser
Cecilia Milow, Handtverkaregatan 34 Stockholm. Grefvinnan E. Wachtmeister, Kulla Gunnarstorp, Helsingborg. Friherrinnan E. Ramel, Villa Åsum, Sjöbo. Fru Haglund, Göteborg. Professor R. Geijer, Uppsala. Hofpredikant E. Gemzell. Stockholm.

Prenumerera på Idun!

Göteborgs lärarinnehem

(Bångsbo, Kullen är öppet från d. 15 maj till d. 15 sept. Ansökan om inackordering insändes före d. 1 maj till Fröken Eva Rodhe, adress Göteborg.

Hur användes LIEBIG'S KÖTTEXTRAKT?

1/4—1/2 tesked häraf upplöses i kokhett vatten, då en kraftig, fett- och limfri buljong genast erhålles. Tillsätt salt, något soppfett, potatis eller bröd, så blir smaken densamma som vanlig köttsoppa har. Buljongens färg bör vara mörkgul ej brun.

Drygare och mer ekonomiskt än kapslar och s. k. 'flytande buljong'

Försäljes genom alla speceri- & delikatesshandlande.

Hemväfda

gardiner, mattor, duker och möbeltyger billigast i *Hush.-Sällsk. Slöjdmagasin, Kalmar.*

Ressällskap till Schweiz

önskar i början af juni en språkkunnig, resvan svenska. Sv. t. »Godt sällskap«, Halmstad p. r.

SVENSKA KURORTFÖRENINGEN

Bie Vattenkuranstalt. Kneippbad. Skogsluft. Enkel och sträng lefnadsordning. Läkare: *Astley Levin,* Sthlm.

Borgholm Bad- o. rekreationsort med sydländskt öklimat. Utmärkta hafsbad. Tidsenlig utrustning. Billiga kommunikationer. Läkare: *Joh. A. Andersson,* Sthlm.

Båstad Hafsbad o. kurort. Friskt läge, härligt klimat, bland de mildaste i Sverige. Naturskönaste omgifningar. Läkare: *Christer-Nilsson.*

Dalarö Hafsbad. Välk. kur- o. rekreationsort. Naturskönaste läge; hälsosamt klimat. Gyttje-, tallbarrs-, kolsyrebad etc. Kallvattenkur; sjukgymnastik, elektricitet, hypnot. beh. Läkare: *A. Hiller,* Sthlm.

Djursätra Brunn. Lugnt och stilla. Högt o. fritt läge. Järnkällor. Alla vanliga badformer. Omsorgsfull massagebehandling. Billigt. Läkare: t. f. prof. *M. Ramström,* Uppsala.

Eda Skogssanatorium o. järnkälla i en af Vermlands skönaste trakter. *8 km. fr. norska gränsen.* Vidsträckta skogar. Vanliga badformer, spec. gyttjebad. Postadr.: *Charlottenberg.* Läkare: *G. Grill,* Avesta.

Fiskebäckskil Hafskuranst., 5 km. söder om Lysekil. Billiga lefnadsomkostnader. Läkare: *I. Söderholm,* Fiskebäckskil.

Grennaforssa Brunn o. bad å småländska höglandet vid stambanan. Idyllisk natur, barrskog, sjö. Bostäder i brunnsparken. Berömd järnkälla. Adr.: *Moheda.* Läkare: *A. Hygerth,* Sthlm.

Helsjön Gyttjebad o. kuranstalt. Alla brukl. badformer, spec gyttje-massagebad. 1:a kl. restauration. Naturskön barrskogstrakt: Ren o. hög luft. Postadr.: *Horred.* Läkare: *Emil G. Aspelin,* Sthlm.

Hjo Vattenkuranstalt. Öppen juni —aug. Sundaste läge i den förtjusande Guldkroken vid Vettern. Tidsenligt badhus. Komfortabla bostäder. Läkare: Professor *V. Hultkrantz,* Uppsala.

Kneippbaden Sommar- och vinterkurort. Alla kalla och varma badformer. Kneippsk kallvattenkur. Luft- och solbad. Läkare: *Johan O. A. Bergqvist,* Kneippbaden.

Lannaskede Hälsobrunn och badanstalt. Härligt läge i skogrik trakt i Småland. Järnkälla. Alla brukliga badformer. Kneippbad. Läkare: *O. Sundell,* Hvetlanda.

Loka, vid Bergslagernas järnväg. Säsong 8 juni—6 aug. Naturskönt läge i högtliggande skogstrakt. Berömda gyttjebad jämte alla vanliga badformer. Läkare: *I. Hedenius,* Sthlm.

Lundsbrunn Hälsobrunn o. badanst. Högt och torrt läge i naturskön trakt nära Kinnekulle. Vidsträckta parker. Berömd järnkälla. Billigt. Läkare: *E. Pontén,* Göteborg.

Lyckorna Hafsbad- och klimatisk kurort i härlig natur å vestkusten, kransad af yppiga, skogsklädda höjder. Läkare: *M. Blumenthal,* Sthlm.

Lysekil Klimatisk kur- o. rekreationsort. Utmärkta gyttje-, kreuznacher-, half- och hafsbad, sjukgymnastik, massage. Tidsenliga anläggningar, billiga priser. Läkare: Professor *A. Wide,* Sthlm.

Marstrand ("Nordens Madeira"). Hafskuranstalt med utmärkta bad, spec. gyttjebad, goda kommunikationer, billiga lefnadsomkostnader. Läkare: *J. Bauman,* Marstrand.

Medevi Sveriges äldsta kuranstalt med äkta gammalsvensk stämning och trefnad. Berömda järnkällor med radioaktiv utstrålning. Säsong 6 juni—18 aug. Läkare: *G. A. Alvin,* Medevi.

Mörsil Sanatorium för bröstsjuka, Jämtland. Öppet året om. Ren, stärkande fjälluft. Lätta kommunikationer. Första klass bord. Tidsenligt badhus. Elektr. belysn. Läkare: *T. Horney,* Mörsil.

Mösseberg Vattenkur. o. sanatorium, 1,100 fot ö. h. Nauheimerbad med flyt. kolsyra, elektr. ljusbad. Säsong: 26 maj—25 sept. Postadr.: *Falköping—Ranten.* Läkare: *Fr. Odenius,* Sthlm.

Nybro Brunn- o. badanstalt. Alla brukliga badformer. Starka järnkällor. Hälsosamt klimat. Härlig barrskog. Goda kommunikationer (29 km. från Kalmar). Billigt. Läkare: *H. Wållgren,* Sthlm.

Porla Brunn. Berömda, kraftiga järnvatten. Fullst. badanstalt. I termin: 1 juni—1 juli; II termin: 5 juli—2 aug. Postadr.: Porla. Läkare: Lifmedicus *E. O. Lidin,* Sthlm.

Ragunda Vattenkuranstalt och hälsokälla i östra Jämtland. Vackert läge vid den härliga Hammarsforsen, mildt klimat. Postadr.: *Hammarstrand.* Läkare: *G. Holmgren,* Sthlm.

Ramlösa välkända brunnar och bad. Järnkälla; Neuenahr-liknande alk. källa. Dietisk beh. af socker-, gikt- och njursjuka. Afmagringskurer. Öfverläkare: *E. Landergren,* Sthlm.

Ronneby Brunn. Starkaste järnkällor; massage-, ljus-, hafsbad m. m.; kallvattenkur, diet. beh. af sockersjuka, gikt, fettsot. Läkare: *J. Sjöqvist,* Sthlm. Ensk. praktisera prof Lindfors, Petrén, Elfstrand.

Ryd Sanatorium och kneippkuranstalt. Naturskönt läge. Barrskog och insjöar. Lugnt o. stilla. Läkare: *H. V. Kindblom,* Ryd.

Saltsjöbaden invid Stockh. Öppet hela året. Fullständigt & modernt; egen pensionatsafdeln.; diet. beh. af sockersjuka o. dyl. Allt under samma tak. Läkare: *Emil Zander.*

Storlien Högfjällssanatorium o. turisthotell i Jämtland. Härligt läge 2,000 fot öfver hafvet. *Ej* lungsotspatienter. Läkare: *E. J. Almqvist,* Mörsil.

Strömstad Hafskuranstalt. Skyddadt läge. Mildt hafsklimat. Berömda gyttjebad. Järnkälla. Säsong 1 juni—15 sept. Läkare: *A. Berghel,* Sthlm.

Styrsö Hafsbad i Göteborgs skärgård. Mildt och jämnt klimat. 45 minuters inomskärsresa från Göteborg med bolagets ångare Styrsö I & Styrsö II. Läkare: *P. Silfverskiöld,* Göteborg.

Särö Hafsbad och kurort. Rik vegetation, vidsträckta och härliga promenader med utsiktsplatåer. Öppen året om. Tågförbindelse med Göteborg 18 ggr dagligen. Läkare: *L. Wolff,* Göteborg.

Sätra Brunn. 1 1/2 mil från Sala. Stillhet, enkelhet. Barrskog. Gyttjebad, gymnastik, massage; 6 underläkare; kvinnlig sjukgymnast. Öppen 11 juni – 11 aug. Läkare: *R. Friberger,* Uppsala.

Söderköping Brunn och bad. Fullst. brunns- & badkur. Sjukgymnastik o. massage. Enkelt lefnadssätt. Tidsenliga bostäder. Läkare: *Sven Wallgren,* Sthlm.

Södertelje Nybyggdt badhus o. societetshus. Sol- och luftbad. Hafsbad. Läkare: *A. Afzelius,* Sthlm. För massage och gymnastik: d:r *N. Wennström,* Sthlm.

Tranås Vattenkuranstalt, öppen året om. Alla varma och kalla bad. Fullständig kneippbehandling. Mild och ren luft. Naturskönt läge, vidsträckt barrskog. Billiga priser. Läkare: *H. Tham,* Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren och stärkande luft. Utmärkta varm- och saltsjöbad. Läkare: *G. Kjellman,* Trosa.

Ulricehamn Sanatorium och vattenkuranstalt. Öppet året om Härligt vidsträckt skogsområde. 1,135 fot öfver hafvet. Läkare: *M. Matell,* Göteborg.

Varberg Hafsbad och gyttjebadanstalt. Bästa hafsbad, spec. gyttjebad. Billiga afgifter och lefnadsomkostnader. Läkare: Lifmedicus *Emil Jacobson,* Sthlm.

Visby Vattenkuranstalt och klimatisk kurort. Mildt klimat långt ut på hösten. "Ruinernas och rosornas stad". Läkare: *Karl Kallenberg,* Sthlm.

Öregrund Hafsbadanstalt. Härligt, friskt läge. Goda och billiga lefnadsförhållanden. Liriga ångbåtskommunikationer. Gyttje- & Nauheimerbad. Läkare: *Hj. Wallén,* Öregrund.

☛ **Medicinska förfrågningar** besvaras af resp. läkare och för **närmare upplysningar** hänvisas till den af Sv. Kurortföreningen utgifna publikationen "Svenska Bad- och Kurorter" (tillgänglig i bokhandeln) och till de olika kurorternas prospekt, som erhållas genom kamrerarekontoren samt Svensk Bad- och Turisttidning och Svenska Turistföreningen, Stockholm.

D:r Kleens

(ett-åriga) kurs för damer i *Massage och Sjukgymnastik* börjar måndagen den 1 okt. kl. 11 f. m. *N:o 15 Klara södra Kyrkogata, 2 tr. upp.* OBS.! Prospekt begäres helst under adress Saltsjöbaden.

Tandläk. Elias Widfond,

25 Regeringsgatan 25, insätter artificiella tänder. Plomb. med guld, amalgam o. emalj. A. t. 10267. Moderata priser.

Största valuta lämnar

Kone. Aseptol

à 2 kr. pr flaska; bäst för tänderna och munnen.

Hårborttagaren.

Befriar genast från missprydanda hår eller skägg. Pris kr. 2.50 + porto pr ask.

Före begagnandet. Efter begagnandet.

Tekniska General-Depôten,
Riddaregatan 15, Stockholm.

Fräkenpomada

är det *enda absolut säkra medel* att snabbt och utan obehag borttaga *fräknar, leverfläckar* och *solbränna* samt göra den *fulaste hy hvit* och *vacker.*

Ofelbar verkan garanteras.

Fräkenpomadan innehåller inga för hyn skadliga beståndsdelar,
Många intyg och tacksamhetsbref från hela Skandinavien.
Pris 3 kr pr burk. Expedieras emot postförskott eller efterkraf.

Tekniska General-Depôten Stockholm,
15 Riddaregatan 15.

Schweizerbroderier.

Hvita broderade Remsor, Väfnader, Spetsar m. m. Absolut största urval, billigaste priser. Rikt profsortiment till landsorten.

Broderiaffären,
24 Kommendörsgatan, 1 tr.
(Hörnet af Sibyllegatan).

Å SKELDERVIKEN

öppnar fröken M. Adlercreutz under sommaren fr. 1 Maj ett mindre rekreationshem (I kl.) för barn.

Adr. t. v. Engelholm.

Wirserums Ekmöbler

Stockholm, Birgerjarlsgatan 22.
Göteborg, Victoriagatan 5.
Eller direkt från
EKELUNDS SNICKERIFABRIKS A.-B.,
WIRSERUM.

Porträttförstoringar

utföras fint o. konstnärligt å Berh. Hedlunds Förstoringsateliér, Norrköping. Priser: form. 35×42 cm. 4 kr. 44×54 cm. 7 kr. 55×65 cm. kr. 9.50. 65×75 cm. 14 kr. Alla med infattningskartong. Sändes mot postförskott eller efterkraf.

Klaga ej på Kaffe

annat än när Ni får det oblandadt, ty om Edert kaffe blandas med ÄRLA-KAFFE (af Stockholms Kaffe Aktiebolags berömda tillverkning) får Ni det hälsosammaste, billigaste och drygaste kaffe som finnes att få. Därvid göres äfven en betydlig besparing. Bör användas af alla, som ej vilja hafva sin mage och sina nerver förstörda af vanligt, oblandadt kaffe. Förordas af de mest framstående professorer och läkare. Paketer à 25 och à 10 öre i alla speceri- och diverseaffärer.

Rudholms Kakelfabrik

Norrköping.

Enkla och dekorativa kakelugnar i modern smakriktning.
Ill. priskurant på begäran.

OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-

• AKTIEBOLAG •

— Etableradt i Stockholm 1880 —

1:a Anthracit

Hushållskol ▪ Cokes ▪ Briketter

Allm. Telefon 8 68, 47 35, 47 36. Rikstelefon 1 79, 66 10.

4 Kronor och mera pr dag.

Hemarbet-Stickmaskin-Sällskapet. Personer sökas, såväl män som kvinnor att sticka på våra maskiner. Enkelt och lätt arbete hemma under hela året. Förkunskaper ej nödvändiga. Afstånd af ingen betydelse. Vi köpa arbetet.

Th. Swahn & C:o Malmö, Östra Kajgatan 5.

Ombud för Stockholm: Fröken Signe Sjögren, Birkagatan 18, Rikst. 97 51.

Husqvarna Velocipeder

stå fortfarande främst i fråga om **Styrka** och **Lättgående** hvarpå bland annat den stadigt stigande omsättningen utgör ett talande bevis. Tillverkningen är den utan jämförelse största i Skandinavien. År 1905 såldes inom landet c:a 5,000 Husqvarnavelocipeder.

Guldmedalj i Paris 1900 och högsta utmärkelser vid sedermera hållna inhemska industriutställningar. Priskurant för 1906 på begäran gratis och franko.

HUSQVARNA VAPENFABRIKS AKTIEBOLAG, Husqvarna.

Leverantörer till Hans Majestät Konungen af England.

LEA & PERRINS' SÅS

är den ursprungliga och äkta Worcestershire och tillagad efter originalreceptet. Rekvirera och yrka på att endast få Lea & Perrins sås, den är oöfverträfflig till fisk, kött, vildt, såser eller soppor.

Varnas för dåliga efterapningar.

Säljes en gros hos fabrikanterna Worcester; Crosse & Blackwell, Limited, London, samt hos öfriga exporthus.

Vackra Grafvårdar

af den vackra, hårda och hållbara svarta Skanums-graniten, tillverkas ovillkorligen billigast hos granitägaren

EDVARD STEINERS Stenhuggeri och Mek. Sliperi i Kristinehamn.

Enhvar kan hänvända sig direkt dit.
Priskurant fås mot 2 porton.

Bröstsjuka.

Bäcka konvalescentsanatorium i Dalarne nyöppnas i Juni. Begär prospekt från Bäcka pr **Orsa.**

Ärade fruar!

Verkligt helfet, lagrad ost af egen tillverkning, 4 till 10 kgs vigt säljes à 1,45 pr kg., mot efterkraf från Kyrkängens Mejeri, Elgarås.

Sommarkurserna

taga sin början den 6 juni vid Göteborgs Handelsskola, Erik Dahlbergsgatan 2, midt emot K. F. U. M., *i dubbelt italienskt bokhålleri, räkning, välskrifning, stenografi, maskinskrifning, språk m. m.*

Manliga och kvinnliga elever emottagas.

Institutet förfogar öfver framstående lärarekrafter, för språk äfven utlänningar.

Skolan är behjälplig att anskaffa platser åt sina elever.

Höstterminen börjar den 7 september.

Bref besvaras och prospekt sändas kostnadsfritt på begäran.

Göteborg i mars 1906.

KARL O. LINDEBERG,
skolans föreståndare.

Rikstelefon 31 61.

Banyuls Trilles.

Ett aptitgifvande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare.

Pris pr butelj kr. 3,50 hos
HÖGSTEDT & C:o,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.

Hos *A.-B. Sandbergs Bokhandel,* Stockholm och öfriga Bokhandlare i riket utkommit:

Kortfattad Anvisning

till användande af såväl varma bad som Kneipp-, sol- och luftbad, jämte föreskrifter i psykisk diet af

D:r K. Kallenberg,
Öfverläkare vid »Östersjöbadet Wisby».
Pris 75 öre.

3 goda ting:

Skrif till *John Fröberg, Finspong!* Blif agent! Stor förtjänst!

Prenumerera på Idun.

Aktiebolaget Göteborgs Bank

f. d. Göteborgs Enskilda Bank.
12 Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc.

Aktiebolaget Stockholms Diskontobanks Notariatafdelning,

Regeringsgatan 8,

ombesörjer köp och försäljning af ***aktier, obligationer*** och ***andra värdepapper,***
upprättar och granskar alla slag af ***rättsliga handlingar,***
verkställer boutredningar.
emottager ***öppna*** och ***slutna depositа,***
uthyr ***förvaringsfack*** från 15 kr. för år.

Tulseboda Brunns- och Badanstalt.

Adr. Kyrkhult, Blekinge.
Öppen 1 juni—1 sept.
Begär prospekt.

Joko! Hvad skall jag använda till min Stortvätt?

Chromol tvålpan är bäst!

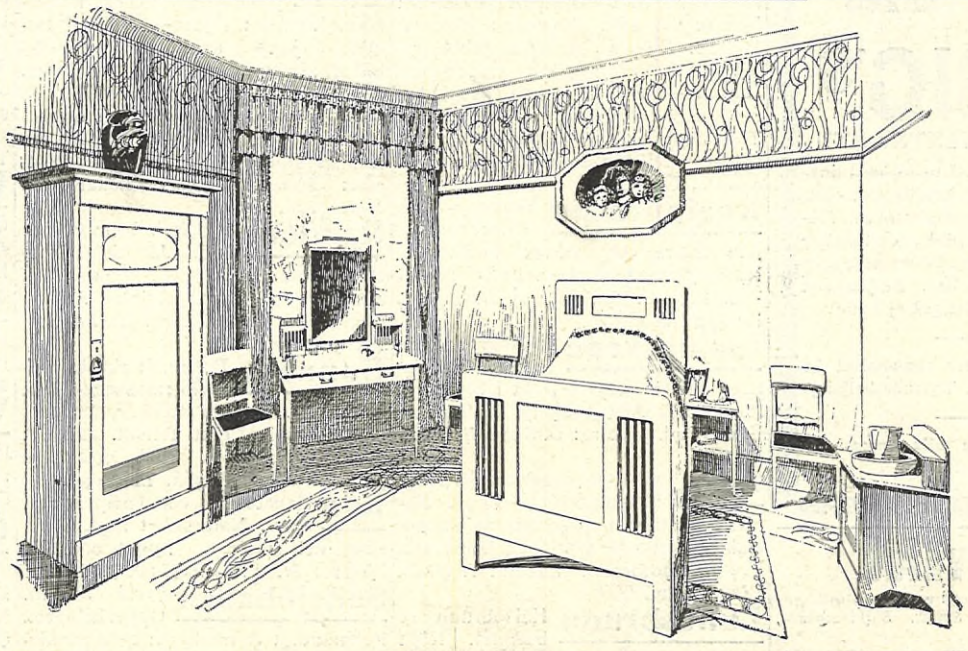

Sängkammarmöbel

af lackerad furu.

2 Sängar inv. mått 90×195 cm. à 50:	— 100: —
1 Lavoir dubbel	85: —
2 Nattbord med marmorskifva	17: — 34: —
2 Stolar	17: — 34: —
1 Skåp höjd 200 cm. bredd 95 cm.	96: —
1 Toilettbord skifvan 54×109 cm. . .	70: —
	Kr. 419: —

A.-B. Nordiska Kompaniet, Möbelafdelningen, Stockholm.

Wilhelmssons Boktryckeri A.-B., Stockholm 1906.